

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 7-8 października 2014 r. na kierunku „socjologia” prowadzonym w obszarze nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych na Wydziale Nauk Społecznym Akademii Pomorskiej w Słupsku

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: ks. dr hab. Tadeusz Bąk – członek PKA

członkowie: dr hab. Andrzej Niesporek – ekspert PKA

dr hab. Irena Machaj – ekspert PKA

Artur Gawryszewski – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Agnieszka Marchlewska – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „socjologia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Akademii Pomorskiej w Słupsku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Kształcenie na kierunku „socjologia” zostało rozpoczęte na mocy decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2010 r. Koncepcja kształcenia na wyżej wymienionym kierunku studiów jest zgodna z Misją i Strategią rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz Wydziału Nauk Społecznych - WNS (do 17.02.2014 r. Wydziału Edukacyjno-Filozoficzny – Uchwała Senatu AP nr R/0004/63/13 z dnia 27 listopada 2013 roku w sprawie zmiany nazwy Wydziału Edukacyjno-Filozoficznego i jest jednym z czterech kierunków studiów prowadzonych na Wydziale. Poza kierunkiem „socjologia” na Wydziale Nauk Społecznych kształcenie prowadzone jest jeszcze na kierunkach:

- Pedagogika (studia I i II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne),
- Praca socjalna (studia I stopnia, stacjonarne i niestacjonarne),
- Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej (studia I i II stopnia, stacjonarne),

a także studia podyplomowe (30.06.2014 r. – na WNS funkcjonowały 4 takie programy). Na Wydziale studiuje ogółem 1091. studentów, w tym: 567. na studiach stacjonarnych i 524. na studiach niestacjonarnych oraz 120. słuchaczy studiów podyplomowych (stan z 13.06.2014 r.). –Na studiach stacjonarnych I stopnia –na kierunku Socjologia studiuje 21- studentów. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów uwzględnia potrzeby i możliwości rynku pracy, które powiązane są z analizą i prognozą potrzeb społecznych. W ostatnich latach kształtowanie oferty edukacyjnej Wydziału przebiega głównie we współpracy z instytucjami państwowymi, gospodarczymi i społecznymi regionu słupskiego. Kształcenie na kierunku „socjologia” odpowiada założeniom Strategii Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz Wydziału Nauk Społecznych, a ich koncepcja umożliwia zarówno zdobywanie wiedzy socjologicznej, jak i łączenie jej z umiejętnościami koniecznymi do dostosowania się do zmieniających się wymogów rynku pracy.

System kształcenia na kierunku Socjologia poprzez odpowiednio skonstruowany program studiów, korzystanie z różnych form współpracy ze społecznością lokalną oraz

¹Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

instytucjami praktyki gospodarczej i społecznej, a także z uczelniami zagranicznymi pozwala kształtować podstawowe wartości sformułowane w Misji Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz Misji Wydziału Nauk Społecznych, a szczególnie wartości wspólnotowe, zachowanie kultury oraz tożsamości narodowej z poszanowaniem odmiennych kultur i tradycji; zdobywanie, interpretowanie, przechowywanie i przekazywanie wiedzy zgodnej z kanonem wiedzy uniwersalnej.

Głównym celem kształcenia na kierunku Socjologia jest przygotowanie absolwenta, posiadającego wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie naukowej socjologia, w celu wykorzystania ich w pracy zawodowej, pełnienia aktywnej roli w społeczeństwie oraz w rozwoju osobowym i kształceniu przez całe życie.

Cele szczegółowe:

- Przekazanie wiedzy z zakresu socjologii, w zdobywaniu której za punkt wyjścia należy przyjąć wiedzę ogólną z dziedziny nauk społecznych oraz kształtowanie krytycznej świadomości podstaw teoretycznych rozpatrywanych procesów i zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych, a też przydatności do ich pogłębionej deskrypcji.
- Kształtowanie umiejętności badawczych pozwalających na konstruowanie i prowadzenie badań socjologicznych, analizowanie i interpretowanie wyników badań.
- Przygotowanie absolwentów do podjęcia pracy i rozwijania kariery zawodowej.
- Kształtowanie kreatywności, profesjonalizmu oraz wrażliwości etycznej, zaangażowania i poczucia odpowiedzialności w środowisku pracy i poza nim.
- Uświadomienie potrzeby i rozwinięcie umiejętności uczenia się przez całe życie oraz rozwoju osobowego.

2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Koncepcja kształcenia została wypracowana w procesie, w którego pierwszym etapie uczestniczyli członkowie Rady Programowej Kierunku, przedstawiciele innych jednostek organizacyjnych Wydziału zaangażowani w prowadzenie kształcenia na kierunku „socjologia”, przedstawiciele pracodawców oraz studentów. Programy przyjmowane w wyniku decyzji Rady Programowej Kierunku (obecnie Instytutowa Komisja ds. WSZJK) były następnie przedstawiane na posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. Dydaktyki (2012

rok). Projekt programu kształcenia przyjęty przez Wydziałową Komisję i zaopiniowany przez Samorząd Studencki został pozytywnie zaopiniowany przez Uczelnianą Komisję ds. Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia, zatwierdzony na posiedzeniu Rady Wydziału Nauk Społecznych, a ostatecznie przez Senat Akademii Pomorskiej w Słupsku w 2012 roku.

Samorząd Studencki zgodnie z art. 68 ust.1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym opiniuje plany i programy studiów na kierunku socjologia. Podczas wizytacji nie odbyło się spotkanie eksperta ds. studenckich z członkami samorządu studenckiego. Na chwilę obecną samorządu nie ma - trwają wybory uzupełniające do jego struktur z powodu unieważnienia pierwszych wyborów. Studenci wizytowanego kierunku studiów w pełni uczestniczą w procesie ustalania koncepcji kształcenia oraz włączeni są w prace nad określaniem celów i efektów kształcenia. Podczas prac Instytutowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i Rady Wydziału przedstawiciele studentów wspólnie z kadrą naukowo-dydaktyczną konsultują koncepcję kształcenia w tym celu i efekty kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Koncepcja kształcenia na kierunku „socjologia” w pełni odpowiada misji Karkonoskiej Akademii Pomorskiej w Słupsku, wpisuje się w strategię Uczelni, a działania podejmowane przez Wydział Nauk Społecznych w związku z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów wspierają realizację celów strategicznych Szkoły.

2). Akademia Pomorska w Słupsku prawidłowo angażuje interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w proces formowania koncepcji kształcenia na kierunku „socjologia”. Przedstawiciele studentów są zaangażowani w działania zmierzające do doskonalenia procesu dydaktycznego, w tym poprzez udział w pracach Instytutowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i Rady Wydziału. Opiniują plany i programy studiów zgodnie z Ustawą.

2.Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.**

Programy opracowywano w oparciu o dokumenty prawa wewnątrzuczelnianego dotyczące procedury opracowywania, konsultowania i zatwierdzania programu kształcenia:

1. Zarządzenie Rektora nr R/0210/117/11 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie zasad konstruowania programów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego obowiązującymi dla programów kształcenia w roku akademickim 2012/2013 oraz kompletowania dokumentacji dla programów w Akademii Pomorskiej w Słupsku;
2. Zarządzenie Rektora nr R/0210/01/12 z dnia 30 stycznia 2012 r. wprowadzające Aneks nr 1 do zarządzenia nr R/0210/117/11 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie zasad konstruowania programów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego obowiązującymi dla programów kształcenia w roku akademickim 2012/2013 oraz kompletowania dokumentacji dla programów w Akademii Pomorskiej w Słupsku;
3. Zarządzenie Rektora nr R10210/09/12 z dnia 21 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia ujednoliconych wzorów opisu modułu kształcenia (sylabusu), tabel i matryc efektów kształcenia;
4. Uchwałę Senatu nr R/004/33/13 z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia wytycznych do pracowania procedur weryfikowania efektów kształcenia w programach studiów w Akademii Pomorskiej w Słupsku;
5. Uchwałę Senatu nr R/004/34/13 z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury zatwierdzania programów kształcenia na kolejny cykl kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Założone efekty kształcenia na kierunku Socjologia zostały opracowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5.10.2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Program kształcenia dla kierunku

Socjologia (studia I stopnia, profil kształcenia: ogólnoakademicki) obejmuje opis zakładanych efektów kształcenia i program studiów, stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania tych efektów. Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku Socjologia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych uwzględnia efekty kształcenia właściwe dla danego kierunku studiów wybrane z efektów kształcenia dla obszaru nauk społecznych, z którego wyodrębniony został kierunek studiów. Efekty kształcenia dla studiów I stopnia na kierunku Socjologia –przyjęte zostały Uchwałą Senatu AP nr R/0004/26/12 z dn. 30 maja 2012 r. w sprawie zatwierdzenia programów kształcenia na studiach I stopnia, w tym efektów kształcenia i programów studiów na lata 2012-2015 dla kierunków: zdrowie publiczne, ratownictwo medyczne i socjologia. Na kierunku Socjologia, na studiach I stopnia, realizowana jest ścieżka kształcenia, której założeniem jest ogólny charakter kształcenia na I roku, po którym student wybiera jedną z dwóch proponowanych specjalności: cykl kształcenia 2012-2015: socjologia problemów społecznych oraz badania rynku i opinii społecznej, cykl kształcenia 2014-2017 – kryminologia i socjologia przestępczości oraz badania rynku i opinii społecznej). Program kształcenia został skonstruowany tak, aby kształtować wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne umożliwiające podjęcie pracy w różnych zawodach i dziedzinach życia, w których wymagana jest profesjonalna wiedza socjologiczna i umiejętności badawcze.

Studia pierwszego stopnia na kierunku Socjologia na Wydziale Nauk Społecznych trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Obecnie studia te prowadzone są w trybie stacjonarnym. Absolwent kierunku Socjologia, studiów I stopnia, jest przygotowany do podjęcia studiów II stopnia oraz studiów podyplomowych.

System kształcenia na kierunku Socjologia poprzez odpowiednio skonstruowany program studiów, korzystanie z różnych form współpracy ze społecznością lokalną oraz instytucjami praktyki gospodarczej i społecznej, a także z uczelniami zagranicznymi pozwala kształtować podstawowe wartości sformułowane w Misji Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz Misji Wydziału Nauk Społecznych, a szczególnie wartości wspólnotowe, zachowanie kultury oraz tożsamości narodowej z poszanowaniem odmiennych kultur i tradycji; zdobywanie, interpretowanie, przechowywanie i przekazywanie wiedzy zgodnej z kanonem wiedzy uniwersalnej.

Punktem wyjścia w konstruowaniu programów są zakładane, obszarowe i kierunkowe, efekty kształcenia. Program studiów I stopnia na kierunku Socjologia zawiera:

- ogólną charakterystykę studiów;

- opis zakładanych efektów kształcenia, w tym tabelę odniesień kierunkowych efektów kształcenia do obszarowych efektów kształcenia oraz tabelę pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia;

- opis programu studiów, w tym liczbę punktów *ECTS* konieczną do uzyskania kwalifikacji (tytułu zawodowego); liczbę semestrów; opis poszczególnych modułów kształcenia (sylabusy); wymiar, zasady i formę odbywania praktyk – regulamin praktyk; matrycę efektów kształcenia; odniesienie efektów kształcenia dla poszczególnych modułów do kierunkowych i obszarowych efektów kształcenia; plany studiów z zaznaczeniem modułów podlegających wyborowi przez studenta; sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program studiów I stopnia na kierunku Socjologia;

- opis warunków prowadzenia studiów i sposoby realizacji kształcenia na kierunku, w tym: imienny wykaz nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego; informacja o szacunkowej, łącznej liczbie studentów biorących udział w pełnym cyklu kształcenia na kierunku Socjologia (studia stacjonarne i niestacjonarne); organizacja kształcenia; stosowane metody i materiały dydaktyczne; dostęp do komputerów i Internetu; system oceny studentów; organizacja kształcenia w trybie niestacjonarnym; informacja o zapewnieniu dostępu do biblioteki wyposażonej w literaturę zalecaną w ramach kształcenia na kierunku Socjologia;

- opis systemu zapewniania jakości kształcenia na kierunku, w tym funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz system weryfikowania efektów kształcenia na kierunku.

Zgodnie z programem studiów, studia I stopnia na kierunku Socjologia trwają 6 semestrów. Liczba punktów *ECTS* konieczna do uzyskania kwalifikacji (tytułu zawodowego licencjata) wynosi 180.

Plany studiów i treści programowe poszczególnych przedmiotów zapewniają z jednej strony wiązanie wiedzy socjologicznej z wiedzą z zakresu innych dyscyplin z obszaru nauk społecznych, z drugiej pozwalają zdobyć bardziej szczegółową wiedzę specjalistyczną i praktyczną.

Założone specjalnościowe oraz przedmiotowe/ modułowe efekty kształcenia dla zgodne są z kierunkowymi efektami oraz poziomem studiów i profilem kształcenia.

W celu ukierunkowania działań na włączenie interesariuszy zewnętrznych do prac związanych z rozwojem Wydziału, IpiPS w tym kierunku Socjologia, a także systematyzacji działań dotyczących między innymi udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie określania oferty edukacyjnej na kierunku Socjologia, określania efektów kształcenia oraz

weryfikacji programów studiów, na Wydziale powołana została Rada Pracodawców (Zarządzenie Nr WEF/0210/3/13 Dziekana Wydziału Edukacyjno-Filozoficznego z dnia 18 czerwca 2013 r.), w skład której wchodzi przedstawiciele organów państwowych, samorządu terytorialnego i otoczenia zawodowego, instytucji i stowarzyszeń zawodowych, naukowych i twórczych, organizacji pracodawców, a także przewodniczący instytutowych Komisji ds. WSZJK, Koordynator Wydziału ds. Praktyk i Staży.

System kształcenia na kierunku Socjologia poprzez odpowiednio skonstruowany program studiów, korzystanie z różnych form współpracy ze społecznością lokalną oraz instytucjami praktyki gospodarczej i społecznej, a także z uczelniami zagranicznymi pozwala kształtować podstawowe wartości sformułowane w Misji Akademii Pomorskiej w Słupsku (Uchwała nr R/0004/49/11) oraz Misji Wydziału Nauk Społecznych. Prowadzenie studiów na kierunku Socjologia jest zgodne z Misją i Strategią Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku na lata 2013-2020 oraz Wydziału Nauk Społecznych na lata 2014-2020, w szczególności w zakresie dostosowywania oferty edukacyjnej i badawczej do wymogów szybko zmieniającego się rynku pracy oraz rosnącego zapotrzebowania na różnorodne formy kształcenia; zdobywanie, interpretowanie, przechowywanie i przekazywanie wiedzy zgodne z kanonem wiedzy uniwersalnej; krzewienie krytycznej postawy wobec rzeczywistości w poczuciu odpowiedzialności za przyszłość jednostki, Polski, Europy; umacniania więzi międzynarodowych i szerzenia idei dialogu międzykulturowego; zapewnienie odpowiedniej jakości procesu naukowo-dydaktycznego, kształcenia na wysokim poziomie, wyposażającego absolwentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do rozpoczęcia pracy zawodowej lub kariery naukowej, prowadzenie badań wnoszących istotny wkład w rozwój nauki, edukacji, kultury i gospodarki oraz wspieranie rozwoju regionu; promowanie absolwentów kierunku Socjologia. Instytut podejmuje starania zapewnienia odpowiednio wysokiej jakości kształcenia i wypracował spójną koncepcję kształcenia na wszystkich kierunkach i poziomach studiów.

Ocena spójności kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunek się wywodzi;

Zasady konstruowania programów kształcenia od roku 2012/13 oraz kompletowanie dokumentacji dla programów AP w Słupsku określone zostały Zarządzeniem Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku (R/0210/117/11 z dnia 20.12.2011r.) Efekty kształcenia

określone dla każdego przedmiotu/modułu w grupie treści kierunkowych jak i podstawowych oraz przedmiotowych efektów kształcenia dla kierunku Socjologia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wzszego. Zakładane efekty kształcenia oraz spójność kierunkowych i podstawowych efektów kształcenia są zgodne z koncepcją rozwoju kierunku. Koncepcja ta zakłada, że absolwent SPS, po zaliczeniu wszystkich przedmiotów kierunkowych, w tym także przedmiotów swobodnego wyboru z oferty ogólnouczelnianej, przedmiotów podstawowych i specjalnościowych ma ugruntowaną wiedzę w zakresie ustalonych w programie kształcenia wymagań, to jest w odniesieniu do wiedzy z zakresu socjologii, w zdobywaniu której za punkt wyjścia należy przyjąć wiedzę ogólną z dziedziny nauk społecznych oraz kształtowanie krytycznej świadomości podstaw teoretycznych rozpatrywanych procesów i zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych, oraz przydatności do ich pogłębionej deskrypcji. Jednocześnie absolwent posiada umiejętności umożliwiające konstruowanie i prowadzenie badań socjologicznych, analizowanie i interpretowanie wyników badań. Absolwent posiada także rozwinięte umiejętności społeczne w aspekcie kształtowania kreatywności, profesjonalizmu oraz wrażliwości etycznej, zaangażowania i poczucia odpowiedzialności w środowisku pracy i poza nim, a także uświadomiony jest, co do roli, potrzeby i rozwinięcia umiejętności uczenia się przez całe życie i rozwoju osobowego. Wszystkim przedmiotom/modułom przypisano odpowiednie efekty kierunkowe. Absolwent z tytułem licencjata w zakresie socjologii przygotowany jest do podjęcia studiów drugiego stopnia oraz studiów podyplomowych. Absolwent przygotowany jest do podjęcia pracy i rozwijania kariery zawodowej.

Absolwenci specjalności „**badania rynku i opinii społecznej**” będą gotowi do podjęcia pracy w instytucjach administracji państwowej i samorządowej, ośrodkach badań społecznych, ośrodkach prognozowania społecznego, w ośrodkach badań rynku i opinii, agencjach badawczych i reklamowych, działach reklamy, zespołach badawczych na uczelniach oraz jednostkach badawczych i naukowych, uczelniach wyższych, międzynarodowych zespołach badawczych tworzonych przy wsparciu środków unijnych, jednostkach wojskowych i policji, ośrodkach oraz organizacjach kultury, w stowarzyszeniach, fundacjach i innych organizacjach społecznych, wszelkich firmach, w których wymagana jest profesjonalna wiedza socjologiczna i umiejętności badawcze. Absolwenci tej specjalności mogą także pracować jako konsultanci, asesorzy i członkowie zespołów oceniających wszędzie tam, gdzie przedmiotem zainteresowania są badania społeczne.

Absolwenci specjalności „**kryminologia i socjologia penitencjarna**” będą gotowi do podjęcia pracy w instytucjach administracji państwowej i samorządowej, ośrodkach badań

społecznych, ośrodkach prognozowania społecznego, w instytucjach profilaktycznych, prewencyjnych, wychowawczych i korekcyjnych. Są to m.in.: policja, zakłady karne, zakłady wychowawcze i poprawcze, zespoły kuratorskiej służby sądowej, straż graniczna, straż miejska, itp. , a także w organizacjach pozarządowych i innych organizacjach społecznych, wszelkich firmach, w których wymagana jest profesjonalna wiedza socjologiczna i umiejętności badawcze.

Zagadnienia poruszane na poszczególnych zajęciach dydaktycznych są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia opracowanymi w oparciu o KRK. Kierunek prowadzony jest w formie licencjackich studiów stacjonarnych o profilu ogólnoakademickim

Ocena możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów).

Realizacja celów i szczegółowych efektów kształcenia dla przedmiotów/modułów kształcenia (poszczególne przedmioty) oraz praktyk zawodowych na omawianym kierunku studiów stwarza możliwości osiągnięcia kierunkowych, przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia. Efekty kształcenia przedstawiono w formie tabel i matrycy efektów kształcenia. Tabele zawierają symbole numeryczne efektów kształcenia na kierunku, opis kierunkowych efektów kształcenia oraz odniesienie kierunkowych efektów kształcenia do obszaru wiedzy.

Ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia (czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany).

Efekty kształcenia dla kierunku Socjologia publikowane są na stronie internetowej Instytutu Pedagogiki i Pracy Socjalnej w zakładce Jakość Kształcenia → Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia → Wykaz kierunkowych efektów kształcenia Socjologia

Poza tym każdy ze studentów ma możliwość wglądu w kierunkowe efekty kształcenia udostępniane w opisie modułów/ przedmiotów w systemie HMS-Wirtualny Dziekanat.

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Studenci są zapoznawani z efektami kształcenia, które publikowane są na stronie internetowej Instytutu, a także w opisach modułów/przedmiotów, które są dostępne dla studentów i nauczycieli w systemie HMS – Wirtualny Dziekanat. W opisach znajdują się m.in. informacje o zakładanych efektach kształcenia, opisie warunków i kryteriów zaliczenia przedmiotu/modułu, skalach ocen i zasadach ich wyliczania, liczbie godzin pracy własnej studenta i godzin kontaktowych oraz przypisanych im punktach ECTS. Kryterium i zasady oceny określają wymagania, cele realizacji nauczanego przedmiotu, a także treści merytoryczne, jakie będą przekazywane przez nauczyciela w toku realizacji przedmiotu. Użyte w opisach modułu przedmiotu sformułowania językowe odpowiadają poszczególnym kategoriom efektów kształcenia. Użyte w opisach modułów sformułowania merytoryczne są precyzyjne, co pozwala zrozumieć specyfikę kierunku. W Instytucie Pedagogiki i Pracy Socjalnej na mocy uchwały Senatu (Uchwała nr R/0004/18/13 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie zatwierdzenia regulaminów komisji Wewnętrznego Zapewniania Jakości Kształcenia oraz procedur dotyczących zapewnienia jakości kształcenia) wdrożona została w charakterze narzędzia kontrolnego ankieta dotycząca opinii studentów na temat realizowanego programu kształcenia, głównie przez pryzmat oceny jego konstrukcji, w tym kompletności i zawartości modułów nauczania (między innymi pod względem wymagań programowych, metod nauczania, kryteriów oceniania, nakładu pracy studenta i nauczyciela).

3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Instytut Pedagogiki i Pracy Socjalnej dokłada starań, by system oceny efektów kształcenia był jawny i przejrzysty, dostępny studentom, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia czego odzwierciedleniem jest publikowanie go w systemie HMS oraz Regulaminie Studiów AP w Słupsku; w zasadach dyplomowania. –Student na początku semestru zapoznaje się z programem, warunkami zaliczeń, formami nauczania i metodami weryfikacji oraz kryteriami oceny. Wszystkie te informacje zawarte są w sylabusie przedmiotu, które są dostępne poprzez indywidualne konto w Systemie e-HMS – Wirtualny Dziekanat oraz do do wglądu w Sekretariacie IPiPS. Podstawą uzyskania zaliczenia semestru przyjmuje się uzyskanie zaliczeń, egzaminów, praktyk przewidzianych planem studiów. Podstawowe zasady zaliczeń określone zostały

w Regulaminie Studiów, Programie Studiów oraz Sylabusach. Proces dyplomowania na Wydziale jak również w Instytucie Pedagogiki i Pracy Socjalnej oraz na kierunku Socjologia jest wystandaryzowany (zasady dyplomowania na Wydziale – uchwała nr 15/2012/13 Rady Wydziału z dnia 13.03 2013r). Najczęściej stosowanym sposobem sprawdzania i potwierdzania efektów kształcenia jest zaliczenie z oceną i egzamin. Szczegółowe wytyczne dotyczące zaliczenia modułu określa Regulamin Studiów AP w Słupsku - §28 do §41 oraz wytyczne określone w piśmie PKiS/25/2013 Prorektora ds. Kształcenia i Studentów z 29.01.2013r. trwania przedmiotu, osiągnięcie efektów kształcenia sprawdzane jest głównie poprzez ocenę przygotowania projektów; odpowiedzi pisemnych (w tym testy z pytaniami zamkniętymi i otwartymi) i ustnych; ocenę dyskursu prowadzonego podczas zajęć; pisemnej pracy zaliczeniowej; wykonania recenzji opracowania z literatury przedmiotu lub artykułu naukowego. System oceny jest w niezbędnym zakresie upowszechniony i dostępny dla studentów. Oceny są wystawiane w sposób przejrzysty i zrozumiały dla studentów. Analiza odsiewu studentów na kierunku Socjologia wskazuje, że dominującą przyczyną jest brak zaliczeń semestru, co oznacza, że wśród przyjętych na studia, co czwarty student nie potrafi opanować wiedzy i umiejętności zakładanych w programie studiów i sprostać wymaganiom określonym przez wykładowców. Można wnioskować, że zasadniczą przyczyną niezaliczenia semestru/ roku, a także rezygnacji ze studiów jest słabe przygotowanie kandydatów na studia, a z drugiej strony brak skutecznego systemu rekrutacji, co wynika z systemu finansowania uczelni.

4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

System monitorowania karier zawodowych na rynku pracy prowadzi Uczelniana Komisja ds. badania losów absolwentów, która zgodnie z harmonogramem zamieszczonym w Uchwale Senatu AP w Słupsku z dnia 27 marca 2013 roku nr R/0004/12/13, przeprowadziła próbę modułu w II/III 2013 r., a w roku 2014 wdraża go. Efekty kształcenia na kierunku „socjologia” dostosowane są do oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy. Od roku 2014/15 wprowadzono nową specjalność *Kryminologia i socjologia penitencjarna*. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych zostali włączeni do składu Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku Socjologia oraz do Rady Pracodawców na Wydziale.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Zakładane kierunkowe efekty kształcenia odnoszące się do programu studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji oraz koncepcją rozwoju kierunku. Zakładane kierunkowe efekty kształcenia w pełni pokrywają efekty specyficzne dla obszarów nauk społecznych oraz humanistycznych, w których kierunek jest umiejscowiony. Opis zakładanych efektów kształcenia jest opublikowany na stronie internetowej Uczelni. Karty opisu przedmiotów zostały opracowane zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji, z uwzględnieniem m.in. opisu efektów kształcenia dla modułu w kategoriach „wiedza”, „umiejętności” i „kompetencje społeczne”, sposobów ich weryfikowania oraz bilansu godzinowego dla potrzeb określenia liczby punktów ECTS.

2). Na podstawie analizy kierunkowych efektów kształcenia oraz efektów kształcenia określonych w udostępnionych Zespołowi Oceniającemu PKA kartach opisu poszczególnych przedmiotów można stwierdzić, że sposób ich formułowania nie budzi zastrzeżeń w zakresie czytelności, zrozumiałości i sprawdzalności.

3). Prowadzący kierunek Wydział Nauk Społecznych stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia. System ten jest powszechnie dostępny, poprzez opublikowanie kart opisów przedmiotów na stronie internetowej Wydziału. System weryfikacji osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie tych efektów („wiedza”, „umiejętności” i „kompetencje społeczne”), a także wszystkie etapy kształcenia. Zasady weryfikacji efektów kształcenia określonych w poszczególnych przedmiotach, w tym zasady zaliczania praktyk zawodowych oraz oceny procesu dyplomowania są zgodne z Regulaminem studiów, Regulaminem praktyk zawodowych oraz Zasadami dyplomowania przyjętymi w Uczelni. Realizacja procesu etapowej weryfikacji efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń. Proces dyplomowania przebiega poprawnie, chociaż wymaga dalszego doskonalenia w celu zapewnienia odpowiedniego charakteru prac i poziomu merytorycznego opinii i recenzji.

4). Uczelnia podjęła działania w zakresie monitorowania karier swoich absolwentów na rynku pracy, z zamiarem wykorzystania uzyskanych wyników w celu doskonalenia jakości

procesu prowadzonego kształcenia i dostosowania efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy). Począwszy od roku akademickiego 2012/2013 system monitorowania karier absolwentów został dostosowany do wymogów znowelizowanej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

W Akademii Pomorskiej w Słupsku kierunek socjologia został uruchomiony 01. 10. 2011 roku na mocy Decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5. 10. 2010 roku (załącznik 4.1). Studia zostały uruchomione na podstawie Uchwały Senatu AP w Słupsku nr R/0004/44/09 z dnia 25. 11. 2009r. w sprawie utworzenia na WEF kierunku studiów socjologia, na poziomie studiów I stopnia. Prowadzone przez Wydział Nauk Społecznych AP w Słupsku studia na ocenianym kierunku socjologia są studiami pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Ze względu na brak kandydatów do studiowania w trybie niestacjonarnym, studia są realizowane jedynie w formie studiów stacjonarnych pierwszego stopnia. W dokumencie dostarczonym Zespołowi Wizytującemu „Ogólna charakterystyka prowadzonych studiów” zaznaczono, że głównym celem kształcenia na kierunku socjologia jest wyposażenie absolwenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zgodne, z jednej strony, z wartościami przyjmowanymi w dziedzinie nauk społecznych i w dyscyplinie socjologia, z drugiej zaś, w wartości, które będą wykorzystywane przez absolwenta w pracy zawodowej, w pełnieniu aktywnej roli w społeczeństwie oraz we własnym wielokierunkowym rozwoju osobowym trwającym całe życie. Jako wiodące cele uznaje się również wyposażenie studenta w wiedzę socjologiczną oraz w zdolność krytycznego oglądu koncepcji socjologicznych, ukształtowanie umiejętności badawczych oraz interpretacyjnych, a także kształtowanie kreatywności, wrażliwości etycznej, zaangażowania i poczucia odpowiedzialności w życiu zbiorowym.

Studia stacjonarne trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Generalna konstrukcja programu studiów sprzyja nabywaniu przez studentów zakładanych efektów kształcenia, czyli wiedzy, kwalifikacji oraz kompetencji społecznych. Zarazem w koncepcji kształcenia przyjmuje się przygotowanie absolwentów studiów pierwszego stopnia do podjęcia studiów drugiego stopnia. Władze WNS oraz IPIPS aspirują

do uruchomienia studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia. Stosowny wniosek zostanie złożony po uzyskaniu akredytacji kształcenia socjologicznego na studiach I stopnia. Programy studiów zostały tak skonstruowane, aby umożliwić studentowi nabywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych dla jego przyszłej pracy zawodowej

Trzeba zwrócić uwagę, że przystosowywanie programu studiów socjologii I stopnia do Krajowych Ram Kwalifikacji określonych przez MNiSW odbywało się zgodnie z Zarządzeniem Rektora AP nr R/0210/117/11 z dnia 20. 12. 2011r. w sprawie zasad konstruowania programów kształcenia. Wypracowane efekty kształcenia dla studiów I stopnia na kierunku socjologia zostały przyjęte Uchwałą Senatu AP nr R/0004/26/12 z dnia 30. 05 2012r. (załącznik 5), i odnoszą się one do kształcenia w latach 2012 – 2015. W ramach działań idących w kierunku włączania interesariuszy zewnętrznych w proces precyzowania i rozbudowywania oferty edukacyjnej Wydziału, w tym określania efektów kształcenia oraz weryfikacji programów studiów, została powołana Rada Pracodawców (Zarządzenie nr WEF/0210/3/13 Dziekana Wydziału z dnia 18. 06. 2013r.). W jej skład wchodzi przedstawiciele organów państwowych, samorządu terytorialnego, instytucji i stowarzyszeń zawodowych, naukowych i twórczych, organizacji pracodawców i innych instytucji społecznych działających w regionie. Ze strony Wydziału w skład Rady wchodzi przewodniczący instytutowych Komisji ds. WSZJK i Koordynator Wydziału ds. Praktyk i Staży. Regulamin Rady Pracodawców zatwierdziła Rada Wydziału 05. 06. 2013r. Ze względu na respektowanie potrzeb rynku oraz oczekiwań pracodawców, należy pozytywnie ocenić przyjętą na Wydziale procedurę przystosowywania programu studiów do KRK.

Organizację procesu kształcenia określa regulamin studiów AP w Słupsku (załącznik 12). Rok akademicki trwa od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego. Senat określa uchwałą organizację roku akademickiego, a rektor ogłasza ją do dnia 31 maja (na stronie internetowej, na tablicach ogłoszeń). Okresem rozliczeniowym kolejnych etapów studiów jest semestr, rok akademicki składa się z dwóch semestrów: zimowego oraz letniego. Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku. Dostarczone Zespołowi Wizytującemu tygodniowe plany zajęć pokazują jednak, iż proces kształcenia odbywa się cztery dni w tygodniu, od poniedziałku do czwartku w godzinach 8.00 – 19.35. Jeden dzień w tygodniu wolny od zajęć dydaktycznych, zapewne jest to związane z realizacją dydaktyki tylko na dwóch latach studiów socjologicznych: I i III. Brak II roku jest wynikiem niepowodzenia rekrutacyjnego w 2013 roku. W tygodniowym planie zajęcia dydaktyczne są racjonalnie rozłożone zarówno w skali tygodnia, jak i poszczególnych dni tygodnia (nie ma kumulacji dydaktyki w jednym dniu, ani też

„rozstrzelenia” zajęć w jednym dniu). Organizacja procesu kształcenia na kierunku socjologia I stopnia prowadzonego na WNS AP nie budzi zastrzeżeń ze względu na kryterium możliwości osiągnięcia celów i efektów kształcenia. Okresem zaliczeniowym na studiach jest semestr, za każdy zaliczony semestr student otrzymuje średnio 30 punktów ECTS. Zajęcia odbywają się w formie wykładów, ćwiczeń i zajęć laboratoryjnych. Integralną częścią procesu dydaktycznego są praktyki. W materiałach udostępnionych Zespołowi Wizytującemu „Program studenckich praktyk zawodowych na kierunku socjologia, studia I stopnia” jest zapis mówiący o realizacji praktyk w VI semestrze kształcenia, za które student otrzymuje 5 p. ECTS, natomiast wypowiedzi pracowników, a także w raporcie samooceny mowa jest o praktykach zawodowych realizowanych po zakończeniu II semestru, za które student otrzymuje 4 p. ECTS. Wszystkie dane wskazują, że nastąpiła zmiana w czasowej lokalizacji praktyk oraz w liczbie przyznawanych za nią punktów ECTS, które to zmiany trzeba pozytywnie ocenić (VI semestr nie jest odpowiednim czasem na praktykę zawodową). W uczelni powinno się zmienić w dokumentach zapisy odnośnie do czasu realizacji praktyk i liczby punktów, czyli nakładu pracy studenta wymaganego w ich realizacji.

Praktyka zawodowa trwa 4 tygodnie (100 godzin), a jej głównym celem jest praktyczna weryfikacja i wykorzystanie przez studenta wiedzy socjologicznej oraz zdobytych i posiadanych umiejętności i kompetencji społecznych. Są określone: organizacja, miejsce odbywania praktyk, ich cele i program, obowiązki studenta, warunki zwolnienia oraz warunki zaliczenia praktyk zawodowych. Uczelnia podpisała odpowiednie porozumienia o współpracy z kilkunastoma podmiotami gospodarczymi działającymi w mieście i regionie, na mocy których studenci są przyjmowani przez nie na praktyki zawodowe (np. Sąd Okręgowy w Słupsku, Urząd Miejski w Słupsku, Starostwo Słupskie, Szkoła Policji w Słupsku, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Koszalinie, Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce). „Porozumienie o współpracy w zakresie praktyk i staży” zawiera enumeracje wzajemnych zobowiązań uczelni i podmiotu przyjmującego na praktykę, a także studenta – praktykanta. Ze strony uczelni odpowiedzialny jest Koordynator Uczelniany ds. Praktyk i Staży. Pozytywnie należy ocenić przyjęte w uczelni (systemowe) rozwiązania problemu praktyk zawodowych. Jednak strona merytoryczna ich realizacji na kierunku socjologia budzi pewne zastrzeżenia, bowiem studenci na praktykach stosują dzienniki praktyk (dobrze), przy czym nie są one standaryzowane. To są zeszyty w kratkę, w których praktykant wpisuje: dzień praktyki (pierwszy, drugi....), czynności, liczbę spędzonych godzin.... Uwagi wymaga zwłaszcza kategoria „czynności”, które są prostymi działaniami biurowymi, np.

uprządkowanie x dokumentów, wpięcie do segregatora x pism, roznoszenie zaproszeń, zapoznanie się z kronikami projektu, zapoznanie się z instrukcją kancelaryjną z zakresu archiwizacji, numerowanie teczek. W innym zeszycie: obserwowanie i liczenie liczby pasażerów wewnątrz autobusów, wpisywanie na kartę pomiarową liczby osób wsiadających i wysiadających oraz znajdujących się w pojeździe, praca w charakterze ankietera, rejestrowanie rzeczywistych godzin przyjazdów i odjazdów pojazdu z przystanków (wiele razy), przyjmowanie wezwań do stawiennictwa osobistego, zapoznanie się z policjantami dyżurującymi oraz pracą, która została mi przydzielona, przyjmowanie petentów oraz rozmowa z nimi, prowadzenie ich do odpowiednich policjantów.

W dzienniku praktyk brakuje kategorii socjologicznych czy choćby refleksji odnoszącej się do np. organizacji pracy, podziału zadań, prawnych czy etycznych zasad, kultury pracy W konkluzji trzeba zwrócić uwagę na potrzebę: 1. przygotowania studentów do odbycia praktyki, 2. analizy przebiegu i uzyskanych efektów w postaci wzbogacenia/zastosowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Uczelnia powinna w najbliższym czasie wprowadzić zalecane tutaj zmiany.

Warunki zaliczenia semestru i roku określa program studiów. Program kształcenia (cykl kształcenia na lata 2012 – 2015) obejmuje 5242 godziny, w tym 3437 godzin samodzielnej pracy studenta i 1805 godzin dydaktycznych z bezpośrednim udziałem wykładowcy (tzw. godziny kontaktowe), przy czym 36.3% godzin kontaktowych stanowią wykłady, a 63.7% stanowią ćwiczenia i zajęcia laboratoryjne. Udział form dydaktycznych o podawczym charakterze w stosunku do form wymagających aktywności studenta należy uznać za prawidłowy, bowiem formy aktywizujące studentów istotnie przeważają nad podawczymi. Ponadto w programie studiów, w poszczególnych semestrach liczba godzin realizowanych z udziałem nauczyciela akademickiego jest zbliżona i wynosi odpowiednio: 300; 310; 315; 290; 295; 295 godzin. Właściwa jest zatem skala rozpiętości godzin dydaktycznych w semestrze: od 290 do 310 godzin.

Program kształcenia socjologicznego I stopnia przewiduje dwie formy weryfikacji efektów kształcenia: egzaminy oraz zaliczenia z oceną. Nie stosuje się zaliczeń bez oceny (dobrze). Program kształcenia zawiera moduły przedmiotów podstawowych (kierunkowych) i moduły przedmiotów specjalnościowych. Przedmioty podstawowe są realizowane od pierwszego roku studiów, zaś specjalnościowe od drugiego roku studiów: po wybraniu przez studenta specjalności. Jednolity jest zatem dla wszystkich studentów blok przedmiotów podstawowych (kierunkowych), natomiast odrębne przedmioty składają się na specjalność, którą student wybiera po zaliczeniu pierwszego roku studiów.

Moduł podstawowy (kierunkowy) obejmuje 36 przedmiotów, które łącznie dają 1125 godzin dydaktycznych (w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim). Wśród nich są 3 przedmioty z oferty ogólnouczelnianej (po 15 godzin), co jest dobrą praktyką dydaktyczną. Mam zastrzeżenia do sensowności ulokowania w planie studiów przedmiotu Biospołeczne mechanizmy zachowania człowieka (15 godzin) zwłaszcza, że plan przewiduje sporo przedmiotów psychologicznych: Psychologia rozwojowa i osobowości (30 godzin), Psychologia społeczna (30 godzin), Diagnostyka psychologiczna (45 godzin). Poza Biospołecznymi mechanizmami... również Diagnostyka psychologiczna może być wyeliminowany bez szkody dla spójności kształcenia i osiągnięcia zakładanych jego efektów.

Natomiast zbyt małą liczbę godzin w planie studiów przewiduje się na Podstawy socjologii (35 godzin), Procesy ludnościowe (15 godzin) oraz Historię myśli socjologicznej i społecznej (45 godzin). Z drugiej strony, bez szkody dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia socjologicznego można zredukować planowane liczby godzin następujących przedmiotów: Dynamika zmian współczesnego społeczeństwa polskiego (jest 45-można ograniczyć do 30 godzin), Współczesne teorie socjologiczne (jest 60-można ograniczyć do 45), Patologie społeczne (jest 45-można znacznie ograniczyć). Pozostałe przedmioty wchodzące w skład modułu podstawowego oraz ich wymiar czasowy nie budzą zastrzeżeń. Prawidłowe są przewidziane w planie studiów formy weryfikacji zakładanych efektów kształcenia: 11 egzaminów (przedmioty konstytutywne dla socjologii) oraz 25 zaliczeń z oceną.

W planie studiów sekwencja czasowa realizacji przedmiotów nie budzi większych zastrzeżeń, niemniej jednak należy zwrócić uwagę na pewne nieprawidłowości. Przedmiot Dynamika zmian współczesnego społeczeństwa polskiego jest zbyt wcześnie (2 semestr- powinien być realizowany po poznaniu przez studenta podstawowych teorii i socjologicznych ujęć zjawisk społecznych); Mikrostruktury 1 semestr- winien być później, po HMS-ie; Procesy globalizacji i regionalizacji 1 semestr- winien być dużo później, po Systemach, strukturach i procesach społecznych; Etyka zawodowa 2 semestr- winien być dużo później, po poznaniu przez studenta specyfiki pracy socjologa i kontekstów, w jakich jego praca przebiega.

W roku akademickim 2013/2014 były oferowane dwie specjalności: Socjologia problemów społecznych oraz Badania rynku i opinii społecznej, z których realizowana jest Socjologia problemów społecznych. W bieżącym roku akademickim 2014/2015 są proponowane dwie specjalnościowe ścieżki: Kryminologia i socjologia penitencjarna oraz Badania rynku i opinii społecznej. Trzeba zwrócić uwagę na nieudaną nazwę pierwszej specjalności, a zwłaszcza zawartą w niej frazę „socjologia penitencjarna”. Przez analogię

muszę wskazać nieprawidłowość nazwy: jako subdyscypliny w socjologii jest „socjologia rodziny” (a nie socjologia rodzinna); jest „socjologia miasta” (a nie socjologia miejska); jest „socjologia religii” (a nie socjologia religijna)... Zdecydowanie należy zmienić nazwę proponowanej specjalności.

W bieżącym roku akademickim do realizacji została wybrana przez studentów specjalnościowa ścieżka Badania rynku i opinii społecznej. Obejmuje ona 600 godzin dydaktycznych realizowanych w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim, w tym 120 godzin przeznaczona się na seminarium dyplomowe trwające 4 semestry (taka sama jest liczba godzin na drugiej specjalności). Samodzielną pracę studenta oszacowano na 925 godzin, co łącznie daje 1525 godzin kształcenia specjalnościowego. Względnie zrównoważone są liczby wykładów i ćwiczeń (odpowiednio: 245; 235). Poza zajęciami poświęconymi stricte metodom i technikom badania rynku i opinii, plan specjalności zawiera zajęcia z wielu socjologii szczegółowych, np. kultury, religii, młodzieży, małżeństwa i rodziny, płci, polityki. Nazwy tych przedmiotów „mijają” się z ogólną nazwą specjalności. Konstrukcję planu specjalności należy „czytać” z punktu widzenia kwalifikacji, jakie mają być osiągnięte w procesie kształcenia. Widzę tutaj intencje autorów planu kształcenia: student ma wyszczególnione zakresy problemowe/obszary życia społecznego i w procesie kształcenia ma nabyć wiedzę o nich, a także ma posiadać umiejętności badania tych pól życia społecznego. Jeśli taka jest koncepcja kształcenia, to program kształcenia należy uznać za poprawnie skonstruowany i sprzyjający osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia.

Określenie nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w ramach analizowanych przez Zespół Wizytujący PKA programów studiów dla naborów 2013/2014 – 2014/2015 odbywa się w oparciu o system punktów ECTS, który jest w pełni zgodny z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w tym z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (D.U. Nr 201 poz. 1187), którego § 2 ust. 2 stanowi, że *„jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnie zgodnie z planem studiów oraz jego indywidualną pracę”*. Punktację ECTS przydzieloną poszczególnym przedmiotom reguluje Zarządzenie Rektora AP Nr R/0210/117/11 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie zasad konstruowania programów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego obowiązującymi dla programów kształcenia w roku akademickim 2012/2013 oraz kompletowania dokumentacji dla programów w AP w Słupsku. Przewidziana

w planach studiów I stopnia na kierunku socjologia liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów wynosi 180, względnie równomiernie są one rozłożone na poszczególne semestry (27 – 33 punkty), a rocznie przyjmuje się 60 punktów ECTS. Prawidłowy jest również przydział punktów ze względu na wagę modułów w kształceniu socjologicznym.

Sposób określenia nakładów pracy i obciążenia studentów związanego z osiągnięciem zakładanych efektów kształcenia, zawarty w analizowanych przez Zespół Wizytujący PKA programach studiów, nie budzi zastrzeżeń.

Wszystkie moduły składające się na program kształcenia są szeroko opisane w standaryzowanej formie, która wynika z Zarządzenia Nr R/0210/117/11 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie zasad konstruowania programów kształcenia..... Wzór opisu modułu kształcenia zawiera podstawowe parametry charakteryzujące moduł, między innymi nazwę, kod ECTS, kierunek, specjalność, semestr/y, poziom kształcenia, forma studiów, nazwisko osoby prowadzącej, formy zajęć, liczba godzin, liczba punktów, metody dydaktyczne, określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi, cele przedmiotu, treści programowe, efekty uczenia się, sposób zaliczenia i sposób obliczania końcowej oceny, macierz efektów kształcenia dla przedmiotu, wykaz literatury. Większość modułów ma poprawną konstrukcję, zawiera odniesienia do aktualnej wiedzy, wskazuje metody stosowane w danej dziedzinie, a treści programowe utrzymują tożsamość dyscypliny. Jednak są sylabusy wymagające istotnej modyfikacji treści programowych (ten punkt jest w nich najsłabszy): podstawy socjologii (brakuje podstawowych pojęć socjologicznych takich jak np. instytucja, organizacja, proces, struktura, postawa), nierówności społeczne (są wyłącznie strukturalne, brakuje nierówności np. miastowości, regionalne, płci, wieku), techniki analizy badań jakościowych (brakuje rodzajów analizy, rodzajów materiałów jakościowych, jest pozytywizm), socjologia małżeństwa i rodziny (infantylny opis, wartościujące treści). Sylabusy tych przedmiotów wymagają istotnej korekty w zakresie treści programowych.

Na ocenianym kierunku socjologia nie jest prowadzone kształcenie na odległość w formie e-learningu.

Pomimo kilku uwag, analiza przedstawionego programu kształcenia wskazuje, iż generalnie, zarówno sekwencja przedmiotów jak i formy zajęć oraz liczba godzin w ramach poszczególnych przedmiotów są prawidłowe i zapewniają osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z

zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Przedstawiony do oceny plan i program studiów zapewnia uzyskanie efektów kształcenia określonych w sylwetce absolwenta. Regulamin studiów stanowi, że za zgodą dziekana można studiować według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia (§22 oraz §61 Regulaminu Studiów). Z tej możliwości mogą korzystać szczególnie uzdolnieni studenci, którzy mają sprecyzowane zainteresowania naukowe i zaliczyli pierwszy rok studiów ze średnią najmniej 4.5. Decyzję o indywidualnym planie studiów i programie kształcenia wydaje dziekan w oparciu o zaopiniowany przez dyrektora instytutu wniosek studenta, kierując się możliwościami Uczelni. Dziekan wyznacza opiekę nad studentem studiującym według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia, nauczyciela akademickiego, który posiada co najmniej stopień doktora z dziedziny kształcenia studenta. Studia według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia mogą trwać krócej niż studia w trybie zwykłym. Obecnie na studiach I stopnia na kierunku socjologia nie ma studentów realizujących indywidualny plan studiów i program kształcenia. Student może również ubiegać się o indywidualną organizację studiów (paragraf 62 regulaminu). Ten tryb studiów ma ułatwić realizację programu studiów osobom, które z istotnych powodów nie mogą uczestniczyć we wszystkich zajęciach. Student może skorzystać z IOS po zaliczeniu pierwszego semestru, przy czym ten tryb studiowania nie zwalnia studenta z zaliczania wszystkich przedmiotów i terminowego przystępowania do egzaminów i zaliczeń przewidzianych planem studiów i programem kształcenia. Obecnie dwie osoby na kierunku socjologia uzyskały zgodę na indywidualną organizację studiów. Reasumując można stwierdzić, że nie budzą zastrzeżeń stwarzane studentom ocenianego kierunku możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych oraz studentów o szczególnych potrzebach.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Analiza założonych efektów kształcenia, treści wchodzących w skład poszczególnych modułów składających się na program kształcenia, a także właściwości formalnych planu studiów I stopnia oraz stosowanych w jego realizacji form i metod dydaktycznych pozwala na skonkludowanie, że tworzą one spójną całość. Podczas spotkań z Zespołem Wizytującym PKA nauczyciele akademicy uznali formy realizacji poszczególnych zajęć oraz stosowane w trakcie tych zajęć metody dydaktyczne za właściwe. Podkreślali również, że studenci kończący studia mają głęboką wiarę, że poradzą sobie na rynku pracy. Ich zdaniem, dobrym

wskaźnikiem autodefiniowania studentów w kategoriach wyposażenia w wiedzę, umiejętności i kompetencje jest zachęcanie i motywowanie innych do podjęcia studiów socjologicznych w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Organizacja procesu kształcenia na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń w zakresie możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskania zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Program studiów stacjonarnych I stopnia spełnia wymagania wynikające z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131). Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

2). Analiza zakładanych kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia, treści programowych poszczególnych przedmiotów oraz stosowanych form i metod dydaktycznych prowadzi do konkluzji, że tworzą one spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych (9 w minimum kadrowym i 18 pozostałych ~~n-a~~ prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów) oraz struktura ich kwalifikacji, umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu. Wszyscy pracownicy a szczególnie stanowiący minimum kadrowe posiadają znaczący dorobek w zakresie socjologii (struktury, instytucje i procesy społeczne, socjologia edukacji, socjologia młodzieży, metodologia badań socjologicznych, socjologia ekonomiczna, socjologia kultury i komunikacji, socjologia penitencjarna). Struktura kwalifikacji kadry umożliwia w pełni osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu.

Część kadry stanowiaca minimum kadrowe, a mająca wykształcenie w innych dziedzinach i dyscyplinach w zakresie nauk społecznych i humanistycznych (pedagogika, psychologia, filozofia) ma dorobek naukowy, który uzupełnia program interdyscyplinarnego kształcenia studentów w dyscyplinie socjologii i jest niezbędna do osiągnięcia wymaganych celów i efektów kształcenia. Do osiągnięcia założonych celów i efektów realizacji programu kształcenia na kierunku socjologia przyczynia się także ocena nauczyciela akademickiego wystawiona przez studentów (anonimowo w systemie HMS-Wirtualny Dziekanat), która ma wpływ na częstotliwość hospitacji zajęć oraz sprzyja dokonaniu przez pracowników samooceny i weryfikacji sposobu pracy ze studentami.

2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „socjologia” Uczelnia zgłosiła 10 nauczycieli akademickich, w tym 3 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt_o osób_o które wchodzą w skład minimum kadrowego na kierunku „socjologia”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) – *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich*

*posiadających stopień naukowy doktora, w § 13 ust. 1 powyższego rozporządzenia (do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania oraz umowy o pracę), w § 13 ust. 3 (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra – **za wyjątkiem jednej osoby. Szczegółowe informacje zawiera załącznik nr 5.***

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich tezkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Minimum kadrowe na kierunku „socjologia” jest spełnione. Wszyscy nauczyciele akademicki posiadają dorobek naukowy w reprezentowanym obszarze wiedzy. W minimum kadrowym są reprezentanci obszarów, do których przyporządkowane zostały efekty kształcenia, tj. obszaru nauk społecznych. Zajęcia dydaktyczne są prawidłowo obsadzone przez osoby o właściwych kompetencjach.

Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów zaliczono 3 nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 ze stopniem naukowym doktora. Nie zaliczono jednej osoby ze stopniem naukowym doktora ponieważ nie spełnia ona wymagań § 13 ust. 3 przywołanego powyżej rozporządzenia.

Wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131) są spełnione (wymagania określone w przepisach: 1:160).

Zespół oceniający wizytował zajęcia w dniu wizytacji, zapoznając się ze sposobem ich prowadzenia, poziomem i wymaganiami, oceniając równocześnie bazę dydaktyczną

i warunki prowadzenia zajęć na kierunku. Szczegółowe informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych oraz ich oceny zostały zawarte w **Załączniku nr 6**. Zajęcia wybierano losowo z planu zajęć dydaktycznych obowiązującego w semestrze letnim w bieżącym roku akademickim. Wszystkie zajęcia odbywały się zgodnie z planem i rozpoczęły się punktualnie. Zajęcia prowadzone były przez osoby wykazane w rozkładach, w salach wykładowych dobrze dostosowanych do prowadzonych zajęć. Widoczny był wysoki poziom kompetencji osób prowadzących zajęcia, ich dobre przygotowanie do zajęć, a także umiejętności i doświadczenie dydaktyczne. Studenci byli aktywni i zainteresowani przebiegiem zajęć. Mieli dostęp do materiałów umożliwiających przygotowanie do zajęć.

ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu);

Przez ostatnie dwa lata skład minimum kadrowego na kierunku socjologia można uznać za stabilny. Od roku akademickiego 2014/2015 skład minimum kadrowego został jedynie uaktualniony o jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora.

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale Nauk Społecznych, Instytucie Pedagogiki i Pracy Socjalnej w tym na kierunku Socjologia umożliwia podnoszenie kwalifikacji naukowych kadry akademickiej. Ocena doboru kadry prowadzącej proces kształcenia na kierunku Socjologia polega na:

- 1) analizie spełnienia wymagań minimum kadrowego dla danego kierunku,
- 2) doborze nauczycieli akademickich, posiadających udokumentowany dorobek naukowy oraz przygotowanie merytoryczne do prowadzenia określonego rodzaju zajęć,
- 3) analizie wyników okresowej oceny nauczycieli akademickich, obejmującej działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną,
- 4) analizie wyników hospitacji zajęć,
- 5) monitorowaniu podnoszenia kwalifikacji przez nauczycieli akademickich,
- 6) monitorowaniu mobilności nauczycieli akademickich.

Jakość kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, co roku jest analizowana na posiedzeniach Rady Wydziału, a wyniki przedstawiane są w rocznych sprawozdaniach z działalności Wydziału. Wydział przywiązuje dużą wagę do zagadnienia rozwoju naukowego swoich pracowników naukowo – dydaktycznych. W celu zwiększenia stanu liczbowego kadry

z tytułem naukowym doktora i doktora habilitowanego, zatrudnieni na Wydziale pracownicy, w tym na kierunku Socjologia, podlegają obowiązkowej ocenie okresowej w zakresie rozwoju naukowego. Funkcjonujący system motywacyjny przewiduje również formy świadczeń finansowych - nagród za szczególne osiągnięcia w nauce. Poza środkami pochodzącymi z funduszu na rzecz realizacji podstawowych zadań statutowych jednostki, naukowcy mogą liczyć także na Rektorskie Granty Habilitacyjne, Wydziałowe Granty dla Młodych Naukowców, dofinansowywanie publikacji, uczestnictwa w konferencjach, seminariach, sympozjach, kwerendach, Polityka kadrowa na Wydziale, związana z rozwojem kadry, obejmuje: wspieranie działalności pracowników naukowo-dydaktycznych w celu uzyskiwania przez nich kolejnych stopni naukowych (w tym w ramach badań statutowych); rozszerzenie współpracy naukowej z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi, w tym współpracy w ramach europejskich programów badawczych, obejmującej zarówno realizację badań naukowych, prowadzenie konferencji naukowych, jak również wymianę pracowników; pozyskiwanie przez pracowników naukowo-dydaktycznych innych źródeł finansowania prowadzonych badań naukowych (oprócz środków na badania statutowe) poprzez przedkładanie ministerstwu i innym instytucjom indywidualnych lub zespołowych wniosków grantowych, korzystanie, m.in., z grantów ministerialnych i Narodowego Centrum Badań Naukowych; pozyskiwanie środków finansowych na badania naukowe w ramach funduszy unijnych; tworzenie wieloosobowych zespołów badawczych o charakterze interdyscyplinarnym; realizację prac badawczych, projektów i ekspertyz we współpracy z lokalnymi samorządami i biznesem; promowanie sukcesów naukowych pracowników. Pracownicy mogą uczestniczyć w programach międzynarodowych na ogólnych zasadach obowiązujących w AP w Słupsku. Proponowane im są finansowane wyjazdy stypendialne w ramach programu Erasmus+, umów bilateralnych podpisanych z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Pracownicy zatrudnieni na Wydziale Nauk Społecznych w tym na kierunku Socjologia korzystają z urlopów naukowych w celu podnoszenia swoich kwalifikacji i ogólnego rozwoju naukowego.

W ramach współpracy z ośrodkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą, na rok akademicki 2014/2015 planowane są:

- transdyscyplinarne seminarium badań jakościowych i ilościowych we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim i periodykiem „Przegląd Socjologii Jakościowej” – czerwiec 2015
- V Transdyscyplinarne Sympozjum Badań Jakościowych – wrzesień 2016
- III Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Edukacja w kontekście potrzeb-możliwości-rozwiązań” – maj 2015

Pracownicy mają możliwość publikacji tekstów w ramach istniejących na Wydziale Nauk Społecznych czasopismach:

W Instytucie Pedagogiki i Pracy Socjalnej – „EDUKACJA W DYSKURSIE”. W roku 2012 ukazał się pierwszy jego numer, poświęcony problemom edukacji. Od 2013 roku, ze względu na interdyscyplinarny charakter zamieszczanych tam publikacji, nastąpiła zmiana tytułu tego czasopisma – na: DYSPUTY EDUKACYJNE.

W Instytucie Muzyki – „ARS INTER CULTURAS. Sztuka – Edukacja – Wielokulturowość”. W 2013r. ukazał się drugi numer czasopisma, którego podstawowym zadaniem jest stworzenie szerokiego pola interdyscyplinarnej dyskusji o artystycznej edukacji międzykulturowej.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Akademia Pomorska w Słupsku zatrudnia wystarczającą liczbę nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku „socjologia”. Struktura ich kwalifikacji umożliwia osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz realizację przyjętego programu kształcenia na studiach pierwszego stopnia.

2). Spośród dziesięciu zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich wymagania dotyczące minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia spełnia trzech nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień doktora habilitowanego oraz sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień doktora. Uczelnia spełnia tym samym wymagania dotyczące minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „socjologia”. Do minimum kadrowego niezaliczono jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora. Szczegóły w załączniku nr 5.

Pozostali nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku „socjologia” również posiadają kwalifikacje naukowe i dydaktyczne umożliwiające osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

3). Uczelnia prowadzi politykę kadrową zapewniającą weryfikację nauczycieli akademickich i sprzyjającą podnoszeniu ich kwalifikacji. Uczelnia stara się zapewnić pracownikom ocenianego kierunku „socjologia” warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych. Wydział Nauk Społecznych Akademii Pomorskiej w Słupsku dysponuje dwoma budynkami wykorzystywanymi do działalności administracyjnej oraz naukowo – dydaktycznej. Budynki zostały zakupione przez Uczelnię (byłe koszary wojskowe) i poddane starannej rewitalizacji przeprowadzonej pod dozorem konserwatora zabytków. Zlokalizowane są one w niewielkim oddaleniu od siebie: jeden przy ul. Westerplatte 64, drugi przy ul. Partyzantów 24. Dziekanat Wydziału Nauk Społecznych oraz Instytut Pedagogiki i Pracy Socjalnej, w ramach którego jest prowadzony kierunek socjologia, jest ulokowany w budynku przy ul. Westerplatte 64. Dla potrzeb naukowo – dydaktycznych Wydziału przeznaczono I i V piętro oraz część piętra III.

Poza pomieszczeniami dziekanatu, sekretariatu IPiPS oraz zakładów wchodzących w obręb instytutu oraz pomieszczeń przeznaczonych dla pracowników naukowo – dydaktycznych, wydział dysponuje 18 salami dydaktycznymi, które pozwalają na realizację zadań dla 900 studentów. Wśród nich jest duża i reprezentacyjna aula z 250 miejscami, są 4 sale wykładowe oferujące 100 miejsc, 7 sal dydaktycznych przeznaczonych na zajęcia w mniejszych grupach studenckich (ćwiczeniowe, seminaryjne) na ok. 30 – 40 miejsc i 5 małych sal od 15 do 25 miejsc. Na IV piętrze w budynku zajmowanym przez IPiPS znajduje się galeria, w której są organizowane wystawy prac malarskich, a w czasie konferencji naukowych jest ona wykorzystywana na potrzeby spotkań uczestników i poczęstunek. Wydział posiada również pracownię komputerową z 15 stanowiskami, która jest wyposażona w nowoczesny sprzęt komputerowy. Pracownia jest przestronna i dobrze pod względem ergonomicznym są zorganizowane stanowiska. Poszczególne sale dydaktyczne są wyposażone w urządzenia multimedialne, ekrany oraz sprzęt do nagłaśniania. Ponadto do dyspozycji nauczycieli akademickich pozostają laptopy, telewizory, magnetowidy, kamera i rzutniki multimedialne, które są udostępniane pracownikom dla potrzeb przeprowadzenia poszczególnych zajęć dydaktycznych. W holu głównym budynku przy ul. Westerplatte

studenci mają do dyspozycji komputer z dostępem do Internetu. Na terenie kampusu jest dostępny bezprzewodowy szerokopasmowy Internet. Również czytelnia mieszcząca się w budynku Biblioteki Głównej Akademii Pomorskiej oferuje bezpłatny dostęp do Internetu.

Akademia Pomorska w Słupsku posiada uczelnianą sieć komputerową łączącą budynki obu kampusów. Każdy pracownik ma założone na serwerze uczelnianym własne konto poczty elektronicznej. Uczelnia posiada stronę internetową. Usługi e-mail oraz www pełnią funkcję komunikacyjnego interfejsu pomiędzy pracownikami, studentami i administracją uczelni. Ponadto funkcjonuje Wirtualny Dziekanat. W rozmowach z Zespołem Wizytującym pracownicy podkreślali stosowanie ścieżki elektronicznych kontaktów ze studentami między innymi dla konsultacji lub przesyłania zalecanej literatury przedmiotu.

Ze względu na potrzeby naukowe nauczycieli akademickich oraz potrzeby nauczania studentów socjologii posługiwania się programami statystycznymi, w latach 2011 – 2013 był zakupiony program SPSS, zainstalowany w pracowni komputerowej oraz we wszystkich zakładach IPiPS. Po wygaśnięciu licencji obecnie są podejmowane starania o zakupienie licencji oprogramowania Statistica 10, które będzie zainstalowane w komputerach znajdujących się w poszczególnych salach i pomieszczeniach oraz w indywidualnych komputerach pracowników. Widoczne są tutaj dbałość i starania uczelni o modernizację warunków nauczania oraz zapewnienie nowoczesnych środków podnoszących efektywność działań dydaktycznych oraz sprzyjających osiągnięciu efektów kształcenia na kierunku socjologia.

Trzeba podkreślić, że budynek – siedziba WPiPS - jest pozbawiony barier architektonicznych, są: podjazd zewnętrzny, winda osobowa oraz krzeselko dźwigowe. Na obszernym parkingu oferującym 250 miejsc postojowych dla pracowników i studentów zostały wyznaczone miejsca do parkowania przez osoby niepełnosprawne. Podobnie obiekty, w tym biblioteka zlokalizowane w kampusie przy ul. Partyzantów, są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością fizyczną, a biblioteka ma również urządzenia pozwalające na korzystanie z jej zasobów przez osoby niedowidzące. Podejmowane są starania zmierzające do likwidowania barier infrastrukturalnych ograniczających dostęp dla osób z niepełnosprawnością słuchu. Rozwiązywaniem problemów dostosowywania infrastruktury do potrzeb studentów z różnorodnymi dysfunkcjami zajmuje się w skali całej uczelni Biuro do Spraw Kształcenia i Studentów. Te problemy są zatem systemowo rozwiązywane w wizytowanej jednostce.

Istotne dla osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku socjologia są dostępność oraz zasoby literatury naukowej. Biblioteka Główna Akademii Pomorskiej w Słupsku gromadzi

literaturę wykorzystywaną przez pracowników uczelni, studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz słuchaczy studiów doktoranckich i podyplomowych. Biblioteka jest uczestnikiem Porozumienia Zespołu Bibliotek Naukowych Województwa Pomorskiego, na mocy którego studenci i pracownicy AP mogą korzystać z zasobów naukowych innych bibliotek trójmiasta, a studenci i pracownicy uczelni tego regionu są uprawnieni do wykorzystania prac zgromadzonych w bibliotece AP w Słupsku. Pozostawanie w „sieci” bibliotek istotnie zwiększa różnorodność oraz dostępność literatury naukowej dla studentów i pracowników naukowo – dydaktycznych.

Księgozbiór uczelnianej biblioteki liczy 450 tysięcy woluminów, w tym 53 tysiące egzemplarzy czasopism. Są to publikacje z zakresu wszystkich dyscyplin naukowych, ale szczególnie duży jest udział literatury z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Zgromadzona literatura umożliwia prowadzenie zarówno badań naukowych, jak i studiowanie literatury przedmiotu z poszczególnych dyscyplin. W bibliotece uczelnianej znajduje się 11 tysięcy prac z zakresu socjologii, a sporą ich część stanowią dzieła współczesnej socjologii. Propozycje zakupu literatury socjologicznej mogą składać zarówno pracownicy, jak i studenci socjologii. Biblioteka umożliwia również dostęp do wielu tysięcy tytułów czasopism elektronicznych (przez Wirtualną Bibliotekę Nauki przez stronę WBN lub przez link „Bazy danych” na stronie Biblioteki Uczelnianej) oraz do kilkuset książek elektronicznych poprzez bazę IBUK (dostępne także z komputerów domowych). Biblioteka prenumeruje 3234 tytułów czasopism na konwencjonalnych nośnikach (papierowych). Wśród nich są 44 tytuły czasopism z zakresu socjologii (wszystkie o podstawowym znaczeniu w krajowej nauce) oraz trzy ważne dla światowej socjologii: „American Sociological Review”, „American Journal of Sociology”, „European Sociology Review”. Biblioteka Uczelniana AP uczestniczy w Konsorcjum MathSciNet, EBSCO, Elsevier i ASFA oraz IBUK, a także współtworzy Bałtycką Bibliotekę Cyfrową oraz międzynarodową bazę ASFA.

Ponadto pracownicy i studenci uczelni w bazie elektronicznej Academic Search Complete (EBSCO) mają dostęp do 230 tytułów czasopism elektronicznych z socjologii światowej oraz do 174 czasopism w kategorii Social Science w bazie Elsevier Journals. W bazie Wiley Online Library mają dostęp do 109 tytułów czasopism elektronicznych z kategorii SOCIOLOGY oraz do 122 tytułów elektronicznych czasopism z zakresu SOCIAL SCIENCE w bazie Springer Journals. Pracownicy i studenci AP mają również dostęp do interdyscyplinarnych baz cytowań: Scopus oraz Web of Knowledge.

Trzeba podkreślić, iż biblioteka jest w pełni skomputeryzowana i na jej terenie jest dostępny szerokopasmowy internet (WI-FI). Godziny pracy wypożyczalni i czytelní są

dostosowane do potrzeb pracowników i studentów, działają od poniedziałku do soboty w godzinach sprzyjających korzystaniu z niej przez studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Pracownicy biblioteki są należycie przygotowani do niesienia wszelkiej pomocy studentom i pracownikom.

**Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego**

W Akademii Pomorskiej w Słupsku jest w pełni dostosowana baza dydaktyczna do wymogów kształcenia na kierunku socjologia. Zapewniona jest odpowiednia liczba pomieszczeń dydaktycznych, ich wielkość i „pojemność” jest odpowiednio zróżnicowana wobec potrzeb realizacji przyjętych form zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria). Baza lokalowa jest wyposażona w sprzęt elektroniczny i inne środki techniczne wspomagające realizację procesu dydaktycznego i umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na kierunku socjologia. Studenci i pracownicy naukowo – dydaktyczni mają zapewniony właściwy dostęp do literatury naukowej, zarówno w formie konwencjonalnej, jak i elektronicznej, co pozwala na śledzenie i utrzymanie właściwej relacji prowadzonych prac naukowych i dydaktycznych z osiągnięciami współczesnej socjologii. Studenci socjologii odbywają praktyki zawodowe w wielu różnorodnych instytucjach i organizacjach społecznych. Podstawę odbywania praktyki stanowi „Porozumienie o współpracy w zakresie praktyk i staży” podpisane przez AP w Słupsku z uprawnionym przedstawicielem danej instytucji, co należy uznać za właściwy sposób działania. Infrastruktura uczelni jest dostosowana do wymagań studentów niepełnosprawnych fizycznie i podejmowane są działania likwidujące bariery uczestnictwa studentów z innymi dysfunkcjami.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

**Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ nie dotyczy
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.**

Ocena kryterium dotyczącego badań naukowych nie została przeprowadzona ponieważ Uczelnia na kierunku „socjologia” prowadzi jedynie kształcenia na poziomie studiów pierwszego stopnia.

7.Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Zasady przyjęć na kierunek socjologia reguluje Uchwała Nr R.0004.24.14 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 28 maja 2014 roku. Postępowanie kwalifikacyjne dla kandydatów na studia I stopnia odbywa się na podstawie złożonych wymaganych dokumentów. Podstawę przyjęcia na studia pierwszego stopnia stanowią wyniki egzaminu maturalnego, pod warunkiem, że kandydat uzyskał co najmniej 30% z przedmiotu będącego podstawą przyjęcia na studia. Wszyscy kandydaci umieszczani są na wspólnej liście rankingowej. Decyzję o przyjęciu na dany kierunek podejmuje Dziekan biorąc pod uwagę komplet złożonych dokumentów. Postępowanie kwalifikacyjne na studia stacjonarne i niestacjonarne jest identyczne. O przyjęcie na I rok studiów I stopnia kierunku Socjologia mogą ubiegać się obywatele polscy, jak i cudzoziemcy, którzy ukończyli szkołę za granicą, pod warunkiem, że posiadane przez nich świadectwo uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w kraju, w którym zostało wydane i świadectwo to zostało uznane za równoważne polskiemu świadectwu dojrzałości, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą, lub na podstawie umowy międzynarodowej. Zaświadczenie o powyższym wydaje kurator oświaty właściwy dla miejsca zamieszkania kandydata w Polsce. W pierwszej kolejności (w ramach planowanej liczby miejsc dostępnych w uczelni) przyjmowani na I rok studiów pierwszego stopnia kandydaci, którzy posiadają maturę międzynarodową, następnie Ci, którzy zdali egzamin na poziomie rozszerzonym z przedmiotu, którego wynik jest podstawą przyjęcia na studia. Jeżeli kandydat na studia zdał egzamin dojrzałości na „starych” zasadach, to oceny z egzaminu pisemnego są przeliczane według wzoru podanego w poniższej tabeli (w przypadku braku oceny z egzaminu pisemnego brany jest pod uwagę egzamin ustny). Liczba przeliczonych procentów jest równoważna procentom wynikającym z nowej matury na poziomie rozszerzonym.

2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

W Instytucie Pedagogiki i Pracy Socjalnej w tym na kierunku Socjologia na mocy Uchwały nr R/0004/18/13 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie zatwierdzenia regulaminów komisji Wewnętrznego Zapewniania Jakości Kształcenia oraz procedur dotyczących zapewnienia jakości kształcenia) wdrożona została w charakterze narzędzia kontrolnego ankieta dotycząca opinii studentów na temat realizowanego programu kształcenia, głównie przez pryzmat oceny jego konstrukcji, w tym kompletności i zawartości modułów nauczania (między innymi pod względem wymagań programowych, metod nauczania, kryteriów oceniania, nakładu pracy studenta i nauczyciela). Program kształcenia na studiach I stopnia kierunku Socjologia oraz funkcjonujący system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale i na kierunku odpowiadają Strategii rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku i Wydziału Nauk Społecznych. W proces przygotowania i modernizacji programu kształcenia włączani są studenci, pracownicy administracyjni oraz interesariusze zewnętrzni. Działania związane z cyklicznym przeglądem programów kształcenia, opinia studentów i pracodawców służą doskonaleniu programów kształcenia. Efektem tych działań są zarówno drobne zmiany polegające na dostosowaniu liczby godzin do nakładu pracy studenta, nazw poszczególnych modułów/przedmiotów do ich treści programowych, jak i utworzenie, czy likwidacja specjalności.

3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Studentów obowiązuje semestralny system rozliczania zaliczeń i egzaminów. Student przystępuje do zaliczenia i egzaminu z kartą okresowych osiągnięć studenta, którą zwraca do końca sesji poprawkowej. Wpisy w karcie okresowych osiągnięć studenta stanowią podstawę do uzyskania zaliczenia semestru lub roku, a ich uzyskanie należy do obowiązków studenta. Od semestru letniego roku akademickiego 2013/2014 wszyscy nauczyciele obligatoryjnie wprowadzają oceny do systemu HMS - Wirtualnego Dziekanatu. Dokumentowanie przebiegu studiów dokonywane jest w karcie okresowych osiągnięć studenta oraz protokole tworzonym w systemie Wirtualnego Dziekanatu.

Terminy sesji egzaminacyjnych określa Senat w ciągu jednego dnia może się odbyć tylko jeden egzamin. Liczba egzaminów nie może przekroczyć 8. w roku akademickim na danym roku studiów oraz 5. w jednej sesji egzaminacyjnej. Ocenę końcową z modułu/przedmiotu kończącego się egzaminem ustala się na podstawie procentowego udziału oceny wyliczonej z uwzględnieniem form zajęć i średniej ważonej. Udział procentowy z

egzaminu w ocenie końcowej ustala koordynator modułu/przedmiotu. Koordynator sporządza sylabus i jest odpowiedzialny za realizację treści programowych i założonych efektów kształcenia.

W karcie okresowych osiągnięć studenta wpisuje się końcową ocenę z zaliczenia modułu według zasady:

3,0 – 3,24 – dostateczny (3,0)

3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5)

3,75 – 4,24 – dobry (4,0)

4,25 – 4,74 – dobry plus (4,5)

4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)

System oceny jest w niezbędnym zakresie upowszechniony i dostępny dla studentów. Oceny są wystawiane w sposób przejrzysty i zrozumiały dla studentów. Na kierunku socjologia przyjmuje się zasadę, iż ocenę stopnia osiągniętych efektów uczenia się należy dokonać na podstawie tego, co uczący się student wie, rozumie i potrafi wykonać po zakończeniu zajęć z przedmiotu

ocena możliwości mobilności studentów stworzonych przez plan studiów i organizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, kraju jak i za granicą;

Studenci kierunku Socjologia mogą uczestniczyć w programach międzynarodowych na ogólnych zasadach obowiązujących w AP w Słupsku. Proponowana im, w ramach Programu LLP -Erasmus, oferta wymiany dotyczy dwóch umów zawartych przez AP w Słupsku: zUniversity of Economics w Izmir (Turcja) i Daugavpils Universitu w Daugavpils (Łotwa). W latach 2011-2013 żaden ze studentów kierunku Socjologia nie wziął udziału w programie, jak również żaden ze studentów zagranicznych nie skorzystał z możliwości przyjazdu do AP na kierunek Socjologia. W ramach Programu Erasmus trzech pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Socjologia prowadziło zajęcia za granicą. W roku akademickim 2014/2015 planowany jest kolejny wyjazd nauczyciela akademickiego z Zakładu Socjologii. Na Wydziale powołany został koordynator programu LLP-Erasmus, do zadań którego należy: organizowanie i kwalifikowanie studentów wyjeżdżających w ramach programu; doradztwo w zakresie przygotowania porozumienia określającego wybrane do studiowania przedmioty oraz zaliczanie przedmiotów, semestrów i lat studiów na podstawie wyników osiągniętych w trakcie studiowania poza uczelnią macierzystą. Plan studiów na kierunku socjologia umożliwia studentom wyjazdy, w tym w ramach wymiany Erasmus+ lub umów

dwustronnych. Funkcjonuje system uznawalności punktów ECTS i osiągniętych efektów kształcenia w zagranicznej uczelni partnerskiej, uzupełnienie różnic programowych wynikających ze studiowania w ramach stypendium Erasmus jest nieodpłatne.

ocena wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (wymiana studentów, udział studentów w badaniach realizowanych w ramach tej współpracy);

Wydział Nauk Społecznych prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Współpracuje również z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi. Prowadzona na Wydziale działalność naukowa sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia i jest spójna z założeniami strategicznymi. Jednostki organizacyjne Wydziału, jak również władze dziekańskie, prowadzą systematyczną procedurę ewaluacji działalności naukowej pracowników (coroczne sprawozdania z dorobku naukowego, analiza działalności naukowej są podstawą sporządzania sprawozdań z działalności naukowej Instytutów, jak również Wydziału, a także ankiety jednostki). Świadczy o tym przyznana i utrzymana przez Wydział kategoria naukowa B (Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 4 lipca 2014 r. o przyznanych kategoriach naukowych jednostkom naukowym, poz. 68, Dziennik Urzędowy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 09.07.2014 r.), z czym wiąże się przydzielenie przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego środków finansowych na utrzymanie potencjału badawczego na Wydziale. Decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Wydziałowi Edukacyjno-Filozoficznemu przyznano dotację podmiotową na finansowanie działalności statutowej w wysokości: 2010 rok - 54.280 zł., 2011 rok - 185.801 zł., 2012 r. - 177.890 zł., 2013 r. - 203 030 zł., 2014 r. - 252 840 zł. Podział środków na badania statutowe w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Wydziału został dokonany na podstawie przyjętego w Akademii algorytmu podziału środków, zgodnie z Regulaminem wnioskowania, podziału i rozliczania środków finansowych na działalność statutową. Wyniki badań popularyzowane są w środowisku naukowym i lokalnym poprzez organizację konferencji oraz udział w konferencjach, sympozjach i warsztatach. Rezultaty realizowanych zadań badawczych upowszechniane są także poprzez publikacje monografii oraz artykułów w recenzowanych czasopismach naukowych. Zasady finansowania i środki przeznaczone na finansowanie działalności statutowej na Wydziale pozwalają na realizację zadań związanych z rozwojem potencjału badawczego, w tym młodych pracowników nauki.

Wskazane powyżej dotacje, pozyskane przez Wydział, przyczyniają się istotnie do poprawy warunków kształcenia, strategicznego celu, zawartego w strategii i misji Uczelni i Wydziału.

Studenci Wydziału mają możliwość uczestniczenia w badaniach naukowych realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne Wydziału, jak również mogą uczestniczyć w konferencjach naukowych organizowanych na Wydziale, a także w ramach umów dwustronnych. Dotychczasowe uczestnictwo studentów a także doświadczenie współpracy międzynarodowej kadry prowadzącej zajęcia na kierunku Socjologia przyczynia się do podnoszenia jakości kształcenia a przez to osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Jednym z elementów systemu opieki dydaktycznej obowiązującego na ocenianym kierunku jest zapewnienie studentom możliwości konsultowania się, w sprawach związanych z tokiem studiów z opiekunami roku. W Akademii Pomorskiej w Słupsku wprowadzono regulamin określający zakres zadań opiekuna roku. Do obowiązków osoby pełniącej tę funkcję należy m.in. organizacja spotkań informacyjnych ze studentami I roku oraz wspomaganie studentów w formułowaniu wniosków dotyczących świadczeń socjalnych. Dbanie o należyte wypełnienie obowiązków przez opiekunów lat należy do kompetencji jednostek organizacyjnych. Wszystkie informacje i dokumenty dotyczące procesu kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych są dostępne na stronie internetowej Uczelni oraz w systemie HMS – Wirtualny Dziekanat, która umożliwia również sprawdzanie na bieżąco swoich wyników z danych przedmiotów. Na początku semestru nauczyciele akademicy przedstawiają studentom wszystkie niezbędne informacje dotyczące m.in.: potrzebnej literatury, zasad zaliczenia przedmiotu oraz godziny konsultacji. Są one konsekwentnie przestrzegane przez prowadzących zajęcia oraz odpowiednio dopasowane do potrzeb studentów. Terminy i formy konsultacji z pracownikami naukowo – dydaktycznymi są dogodne dla potrzeb studentów wszystkich rodzajów studiów. Każdy wykładowca podaje na początku zajęć, w jakich dniach i godzinach będzie dostępny dla studentów poza planowymi zajęciami dydaktycznymi. Ponadto większość wykładowców umożliwia ze sobą kontakt drogą elektroniczną. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali na bardzo dobry kontakt z nauczycielami akademickimi oraz rzetelne przekazywanie przez

prowadzących nauczanych przez nich treści. Studenci mają odpowiednie ich zdaniem możliwości wyboru promotora oraz zaproponowania własnych tematów prac dyplomowych. Wybór promotora pracy dyplomowej następuje na zasadzie indywidualnych konsultacji między studentami a opiekunami prac. Studenci nie zgłaszali zastrzeżeń w tej kwestii. Obecni na spotkaniu wyrazili zdanie, iż mogą swobodnie wybrać temat pracy dyplomowej realizowanej pod kierunkiem opiekuna naukowego. Studenci ocenianego kierunku posiadają dostęp do biblioteki uczelnianej, jej księgozbiór spełnia ich oczekiwania, dlatego też bardzo często z niej korzystają. Godziny otwarcia biblioteki w trakcie semestru dostosowane są do potrzeb studentów. W opinii studentów dostępność dziekanatu jest odpowiednia. Jakość pracy obsługi również została oceniona przez studentów bardzo dobrze.

Wydział Nauk Społecznych zapewnia studentom właściwą opiekę i wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne. Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych. Wspiera też działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów i współpracuje z nimi. Wydział podejmuje aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów i ich przedstawicieli do prac organów poszczególnych jednostek WNS, komisji wydziałowych i instytutowych, szczególnie tych, które koncentrują swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów. Studenci w pełni korzystają ze swoich praw i obowiązków określonych w Regulaminie Studiów AP. Na kierunku Socjologia Władze Wydziału szczególnie dbają o wypełnianie obowiązków przez opiekunów lat, dostępność nauczycieli akademickich w czasie godzin konsultacyjnych, jakość prowadzenia zajęć dydaktycznych, w tym seminariów i jakość prac dyplomowych. Starają się także stworzyć studentom warunki do rozwoju naukowego, poprzez umożliwienie im publikowania tekstów naukowych w pracach zbiorowych i czasopismach Wydziału, udziału w konferencjach naukowych, działalności w studenckich kołach naukowych. Poprzez sukcesywne nawiązywanie kontaktów i zawieranie umów z instytucjami, podmiotami gospodarczymi i organizacjami społecznymi w regionie staramy się poszerzać ofertę miejsc praktyk studenckich, czego celem jest udzielenie pomocy studentom w znalezieniu takich ofert, które najlepiej odpowiadają na ich potrzeby. W celu zapewnienia właściwej jakości procesu kształcenia na kierunku Socjologia szczególną uwagę przywiązuje się do zapewnienia studentom dostępu do aktualnych materiałów dydaktycznych, nowoczesnych zasobów bibliotecznych oraz baz danych. Należy podkreślić, że na kierunku Socjologia opieka naukowa nad studium jest postrzegana w powiązaniu z opieką

dydaktyczną. Studenci mają bezpośredni dostęp do wykładowców, jak i dyrekcji Instytutu Pedagogiki i Pracy Socjalnej (IPiPS).

System opieki naukowo-dydaktycznej obejmuje między innymi opiekę nad studentami w trakcie realizacji indywidualnego planu studiów i programu kształcenia (IPSiPK) oraz indywidualnej organizacji studiów (IOS), opiekę sprawowaną w trakcie realizacji poszczególnych modułów określonych programem, szczególnie przedmiotu *seminarium dyplomowe* i poprzez działalność kół naukowych. W IPiPS, w ramach którego prowadzony jest kierunek Socjologia, działa Koło Naukowe Socjologii *Progressum*. Na Wydziale nauk Społecznych, w tym na kierunku Socjologia, funkcjonuje system opieki dydaktycznej nad studentami kierunków i lat studiów. Z grona pracowników Zakładu Socjologii zostali wybrani pracownicy naukowo-dydaktyczni w celu zapewnienia opieki nad studentami poszczególnych lat. Opiekę nad studentami w procesie realizacji praktyk na kierunku Socjologia sprawuje opiekun praktyk, powołany spośród pracowników naukowo-dydaktycznych, a nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk sprawuje uczelniany koordynator praktyk studenckich. Student odbywa praktyki zgodnie z Programem studenckich praktyk zawodowych na kierunku Socjologia, studia I stopnia. Opieka naukowa na kierunku Socjologia sprawowana jest także w ramach seminarium dyplomowego. Zobowiązania promotora zostały określone w Zasadach dyplomowania na Wydziale (Uchwała nr 15/2012/13 Rady Wydziału z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie wprowadzenia zasad dyplomowania na Wydziale).

Opiekę administracyjną nad studentami kierunku Socjologia sprawuje pracownik dziekanatu, prowadzący dany kierunek studiów.

Wydział tworzy studentom warunki do oceny i weryfikacji funkcjonującego w Uczelni systemu opieki materialnej. Przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego (WRSS) stanowią znaczący członek (3/5) Wydziałowej Komisji Stypendialnej. Jej przewodniczącym jest również członek WRSS. Zasady pomocy materialnej dla studentów zawarte są w Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów Akademii pomorskiej w Słupsku. Student może uzyskać pomoc materialną w następujących formach: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, zapomoga. Student może także wystąpić o przyznanie stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w nauce i stypendium Ministra za wybitne osiągnięcia sportowe. Na Wydziale, jak również w każdej jednostce organizacyjnej Wydziału, tworzone są warunki sprzyjające rozpatrywaniu skarg i wniosków płynących od studentów – świadczą o tym podania i prośby studentów, jak również udzielana im pomoc. Wszystkie pisma i

podania studentów, a także odpowiedzi na nie rejestrowane są w odpowiedniej jednostce (dziekanat, sekretariat instytutu). Na Wydziale, jak i na kierunku Socjologia, nie było takiej sytuacji, która nie zostałaby rozwiązana przez organy kompetentne w określonej sprawie. We wszystkich obszarach działań dotyczących wsparcia studentów biorą udział przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studentów. Opiekę nad osobami niepełnosprawnymi sprawuje Biuro ds. Kształcenia i Studentów. W Akademii Pomorskiej w Słupsku wspieraniem studentów zajmują się różne organy. Jednym z nich jest Biuro ds. Karier i Współpracy z Gospodarką (BKWG), które podejmuje wszelkie starania mające na celu pomoc studentom i absolwentom w wejściu na rynek pracy.

ocena kompletności informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) i ich przydatności studentom w procesie uczenia się. Ocena przydatności zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia

Informacje dotyczące - nazwy przedmiotu, nazwy jednostki prowadzącej, kodu przedmiotu, punktów ECTS, formy zajęć, liczby godzin odpowiadającej pracy własnej studenta i godzin kontaktowych z nauczycielem akademickim, metod dydaktycznych, wymogów wstępnych i formalnych, celów przedmiotów, treści programowych, efektów uczenia się w obszarze – wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych – sposobu zaliczenia przedmiotu oraz form i podstawowych kryteriów oceny i wymagań egzaminacyjnych, matryc efektów kształcenia dla przedmiotów, wykazu literatury i kontaktu do osoby prowadzącej zajęcia - wszystkie te informacje zawarte są w sylabusie przedmiotu, które są dostępne poprzez indywidualne konto w Systemie e-HMS – Wirtualny Dziekanat oraz do wglądu w Sekretariacie IPiPS. Informacje zawarte w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) jest kompletna i przydatna studentom w procesie uczenia się.

ocena zakresu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom ocenianego kierunku studiów. Ocena działalności uczelni/jednostki wspierającej rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów

Wydział tworzy studentom warunki do oceny i weryfikacji funkcjonującego w Uczelni systemu opieki materialnej. Przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego (WRSS) stanowią znaczący człon (3/5) Wydziałowej Komisji Stypendialnej. Jej przewodniczącym jest również członek WRSS. Zasady pomocy materialnej dla studentów

zawarte są w Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów Akademii pomorskiej w Słupsku . Student może uzyskać pomoc materialną w następujących formach: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, zapomoga. Student może także wystąpić o przyznanie stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w nauce i stypendium Ministra za wybitne osiągnięcia sportowe. W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Socjologia pobrano następujące świadczenia: stypendium socjalne – pięć osób, w tym stypendium socjalne w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w domu studenckim lub obiekcie innym niż dom studencki – dwie osoby; stypendium specjalne – jedna osoba; stypendium Rektora dla najlepszych studentów – jedna osoba. Oprócz wymienionych form opieki materialnej WRSS podejmuje również decyzje o przyznawaniu jednorazowych zapomóg. Studenci otrzymują również wsparcie finansowe na cele związane z pokryciem kosztów wyjazdów w ramach programu Erasmus, czy udział w konferencjach naukowych, publikację artykułów.

ocena mechanizmów motywujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności

Uczelnia posiada stypendium rektora dla najlepszych studentów przyznawane osobom, które otrzymały wysoką średnią ocen lub posiadają osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. Rodzaje osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych uprawniających do ubiegania się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz sposób ich udokumentowania określa Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Akademii Pomorskiej w Słupsku. W opinii studentów, przedstawionej podczas spotkania, obowiązujące zasady przyznawania Stypendium Rektora są odpowiednie i wystarczająco motywują do osiągnięcia wysokich wyników w nauce oraz osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

opinie studentów prezentowane podczas spotkania z zespołem oceniającym, wskazywane przez nich mocne i słabe strony procesu kształcenia, poziom zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat opisanych wyżej form opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Potwierdzili odpowiedni dostęp do wszelkich informacji związanych z procesem kształcenia, właściwą obsługę administracyjną,

oraz możliwość stałego kontaktu z nauczycielami akademickimi, także z wykorzystaniem w tym celu poczty elektronicznej. Pozytywna ocena studentów dotyczyła również programu studiów, który w uwzględnia przedmioty związane z ich planami zawodowymi, co w połączeniu z odpowiednią organizacją procesu kształcenia sprzyja pogłębianiu wiedzy i umiejętności. Pozostałe pozytywne opinie wyrażane podczas spotkania dotyczyły zaplecza dydaktycznego i socjalnego, które w ocenie studentów jest odpowiednio przystosowane do właściwej realizacji procesu kształcenia. -Chwalą sobie dobrze przygotowane do ich potrzeb sale, jak i właściwie dobrane placówki, w których odbywają zajęcia praktyczne. Mała liczebność grup i bardzo dobry kontakt z wykładowcami sprawiają, że wszelkie informacje dotyczące kształcenia, wymaganej literatury oraz reguł zaliczenia danego przedmiotu otrzymują bezpośrednio od prowadzących zajęcia. Studenci jednoznacznie ocenili taką formę pozytywnie. Osoby obecne na spotkaniu wysoko oceniły opiekunów poszczególnych lat, ze względu na realną pomoc, którą niejednokrotnie od nich uzyskali w różnych sprawach studenckich.

ocena poziomu zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej oraz sposobu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów

Na podstawie pozytywnych opinii wyrażanych przez studentów podczas spotkania z ZO PKA, należy stwierdzić, że bardzo wysoko oceniają system opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej funkcjonujący na wizytowanym kierunku. System rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków jest dla studentów przejrzysty oraz znają procedury podejmowane w przypadku wystąpienia sytuacji problemowych i konfliktowych. Studenci wyrazili opinię, że – ze względu na kameralną atmosferę na ocenianym kierunku – wszelkie skargi i wnioski zgłaszane do Władz Instytutu są wnikliwie rozpatrywane, bez zbędnej zwłoki.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste i z perspektywy oceny studenckiej zapewniają właściwą selekcję kandydatów na oceniany kierunek studiów. Zasady rekrutacyjne nie zawierają zapisów dyskryminacyjnych.

- 2). Studenci pozytywnie ocenili obowiązujący w Uczelni system weryfikacji osiągnięć. Studenci są we właściwy sposób informowani o wymaganiach egzaminacyjnych oraz formie i sposobie zaliczania przedmiotów.
- 3). Uczelnia zapewnia możliwość mobilności studentów opartą na przejrzystych zasadach. Studenci mają zapewnioną ograniczoną możliwość uczestnictwa w programach wymian międzynarodowych.
- 4). System opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej funkcjonuje w sposób prawidłowy i skutecznie wspiera rozwój zawodowy, społeczny i kulturowy. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat obowiązującego programu studiów oraz systemu odbywania praktyk zawodowych.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) **Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.**

Zasady funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia zostały określone:

1. uchwałą Senatu Nr R/004/18/12 z dnia 28 marca 2012 r. wprowadzającą Aneks nr 1 do uchwały Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie *przyjęcia Wewnętrznego systemu zapewnającego jakość kształcenia w AP w Słupsku* (wprowadzenie Załącznika nr 2 – Schemat organizacyjny „Wewnętrznego systemu zapewnającego jakość kształcenia w AP w Słupsku)
2. uchwałą Senatu Nr R/004/24/12 z dnia 25 kwietnia 2012 r. wprowadzającą Aneks nr 2 do uchwały Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie *przyjęcia Wewnętrznego systemu zapewnającego jakość kształcenia w AP w Słupsku* (załącznik nr 1 przyjął nową treść i nazwę: Załącznik nr 1a – Opis wewnętrznego systemu zapewnienia jakości w AP w Słupsku).
3. Uchwałą Senatu Nr R10004/32/13 z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie *zatwierdzenia Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku.*

Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu zarządzania jakością kształcenia w Uczelni sprawuje Rektor. Prace związane z projektowaniem, wdrażaniem, funkcjonowaniem i

doskonaleniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. Do jego zadań należy: podejmowanie działań o charakterze koncepcyjnym i organizacyjnym oraz koordynacja przedsięwzięć zmierzających do zapewniania i podnoszenia jakości kształcenia, kierowanie pracami nad projektowaniem, opracowaniem i wdrożeniem systemu zapewnienia jakości kształcenia, współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi Uczelni w zakresie wdrażania i zarządzania systemem jakości kształcenia, gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu zapewnienia jakości kształcenia, monitorowanie działań zmierzających do zapewniania jakości kształcenia, sporządzanie corocznych raportów z działań na rzecz jakości kształcenia na podstawie otrzymanych sprawozdań z prac poszczególnych komisji, przedstawienie do zaopiniowania i zatwierdzenia Rektorowi Uczelni do dnia 20 października każdego roku akademickiego rocznego raportu za rok poprzedni.

Zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Akademii Pomorskiej w Słupsku są następujące: tworzenie warunków do budowania kultury jakości, wspomaganie rozwoju i działań projakościowych poszczególnych jednostek organizacyjnych Uczelni, opracowanie dokumentów pomocnych przy realizowaniu poszczególnych zadań w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej, motywowanie pracowników i studentów do doskonalenia jakości procesu nauczania i uczenia się, podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności Uczelni, współpraca ze środowiskiem lokalnym, systematyczne przeprowadzanie oceny jakości kształcenia oraz wskazywanie kierunków zmian i doskonalenia.

Strukturę Systemu tworzą:

1. Rektor,
2. Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia,
3. Komisja ds. Jakości Kształcenia,
4. Prorektorzy: ds. Nauki, ds. Kształcenia i Studentów, ds. Programów Europejskich i Współpracy z Gospodarką,
5. Senacka Komisja ds. Nauki,
6. Uczelniana Komisja Oceniająca,
7. Senacka Komisja Dydaktyki,
8. Komisja Weryfikująca Programy Kształcenia,
9. Komisja ds. Kształcenia na Studiach Podyplomowych,
10. Komisja ds. Praktyk i Staży,
11. Komisja ds. Badania Losów Absolwentów,

12. Komisja ds. Współpracy Międzynarodowej,
13. Wydziałowe Komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia,
14. Instytutowe i Katedralne Komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia,
15. Komisja ds. Publikacji Informacji.

Uchwałą Senatu nr R/0004/18/13 z dnia 24 kwietnia 2013 r. zostały zatwierdzone regulaminy komisji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz procedury dotyczące zapewniania jakości kształcenia. Za funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na poziomie Wydziału odpowiada Dziekan. Wyznacza on cele i działania Wydziału w zakresie zarządzania jakością kształcenia oraz monitoruje ich osiągnięcie. Na wniosek Dyrektora/Kierownika Instytutu/Katedry powołuje Instytutową/Katedralną Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a z członków Instytutowych i Katedralnych Komisji powołuje Wydziałową Komisję ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dziekan do końca grudnia zatwierdza i przedstawia Radzie Wydziału roczny raport z oceny i monitorowania efektów i jakości kształcenia na Wydziale. Zarządzeniem nr R.0210.35.14 z dnia 30 kwietnia 2014 r. został wprowadzony wzór sprawozdania Dziekana z działalności Wydziału. Składy komisji są aktualizowane w październiku każdego roku akademickiego. Komisja podlega Dziekanowi Wydziału i pełni funkcję doradczą i rekomendacyjną. Do zadań Wydziałowych Komisji należy: wdrażanie procedur opracowanych przez komisje ds. jakości kształcenia, kontrola programów pod względem ich zgodności z wymogami i procedurami przyjętymi w Uczelni, monitorowanie bazy dydaktycznej, nawiązanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przedstawianie radzie wydziału sprawozdań z oceny efektów kształcenia, przedstawianie Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia wyników samooceny w postaci raportów samooceny i planów działań naprawczych z zakresu jakości kształcenia wraz z harmonogramem ich wdrażania.

Zakładem Socjologii, który wchodzi w skład Instytutu Pedagogiki i Pracy Socjalnej, kieruje dyrektor powoływany i odwoływany zgodnie z § 30 i § 34 Statutu Akademii Pomorskiej w Słupsku. Organem opiniodawczym i doradczym jest Rada Instytutu. Strukturę procesu decyzyjnego w zakresie organizacji i doskonalenia procesu kształcenia określono w Regulaminie Organizacyjnym Instytutu, zatwierdzonym kolejno na posiedzeniu Rady Instytutu, Rady Wydziału i przez Rektora AP w Słupsku w listopadzie 2013r. W dokumencie tym określone zostały zadania Rady Instytutu, Dyrektora i jego zastępcy, obowiązki

kierowników zakładów i innych pracowników IPiPS. System Zarządzania Jakością Kształcenia, który funkcjonuje na Wydziale Nauk Społecznych Akademii Pomorskiej w Słupsku określa zadania Dziekana i WK ds. WSZJK w zakresie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na poziomie Wydziału. Został on zatwierdzony Uchwałą Rady Wydziału Nr 23/2012/13 z dnia 3 lipca 2013 roku. Dziekan, na wniosek Dyrektora Instytutu powołuje, w październiku każdego roku, Instytutowe Komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. W skład tych komisji wchodzi: pracownicy naukowo – dydaktyczni i dydaktyczni, którzy stanowią minimum kadrowe dla danego kierunku, studenci i interesariusze zewnętrzni. Głównym zadaniem tych komisji jest podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do zapewniania, monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia oraz gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. W programie studiów I stopnia na kierunku Socjologia uwzględniono funkcjonowanie systemu zapewniania jakości kształcenia na kierunku, w tym:

- organizację i realizację procesu kształcenia (ocena planów studiów i programów nauczania, ocena organizacji procesu kształcenia, ocena pracowników naukowo-dydaktycznych przez studentów, oceny okresowe pracowników naukowo-dydaktycznych, ocena efektów kształcenia, ocena systemu wsparcia studentów, ocena pracy opiekuna roku przez studentów, ocena współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym);
- działalność naukowa, w tym prowadzenie badań naukowych związanych z kierunkiem studiów (ocenie osiągnięć naukowych prowadzących zajęcia na kierunku);
- infrastruktura dydaktyczna (ocena infrastruktury);
- kierowanie i zarządzanie (ocena systemu kierowania i zarządzania na kierunku).

Monitorowanie procesu doskonalenia programów kształcenia pod względem ich zgodności z wymaganiami KRK jest zadaniem Komisji Weryfikującej Programy Kształcenia, powołanej Zarządzeniem Rektora Nr R/0210/120/11 z dnia 22 grudnia 2011 r. Skład Komisji został następnie zmieniony Zarządzeniami Rektora Nr R/0210/29/13 z dnia 11 marca 2013 r. oraz Nr R/0210/42/13 z dnia 28 marca 2013 r. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele pracowników naukowo-dydaktycznych z różnych jednostek wydziałowych, także z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia gromadzi napływające w trakcie roku akademickiego propozycje dotyczące

doskonalenia efektów kształcenia kierowanych przez studentów, wykładowców, przedstawicieli pracodawców i absolwentów, przeprowadza dyskusje w tym zakresie i przedkłada swoje propozycje Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia analizuje zgłoszone propozycje i opiniuje ewentualne zmiany, przekazując swoją opinię do Rady Wydziału. Rada Wydziału opiniuje zmiany w efektach kształcenia. Po wydaniu opinii kieruje propozycje do Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, co pozwala na utrzymanie przejrzystości informacji oraz uzyskanie dodatkowych merytorycznych informacji zwrotnych i przygotowania ostatecznej wersji efektów kształcenia. Efekty są przedstawiane Radzie Wydziału, która podejmuje decyzję o ich zatwierdzeniu lub odrzuceniu. Jedną z procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są hospitacje. Ich celem jest systematyczne dążenie do poprawy jakości procesu dydaktycznego. Pozyskane informacje zwrotne stanowią podstawę przeprowadzanych analiz oraz ocen efektów kształcenia. Hospitacje zajęć dokonywane są w oparciu o Uchwałę Senatu Nr R/0004/02/13 z dnia 30 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedur hospitacji zajęć dydaktycznych.

System ankietyzacji jest prowadzony w oparciu o uchwałę Senatu Nr R/0004/27/13 z dnia 29 maja 2013 r. Uchwała wprowadza następujące procedury: procedurę przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów w celu oceny nauczycieli akademickich, procedurę przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów w celu oceny pracowników administracji oraz procedurę dotyczącą oceny przyczyn rezygnacji ze studiów. Ankietyzacja nauczycieli akademickich dotyczy realizacji procesu dydaktycznego (ankietyzacja jest prowadzona raz w semestrze, na ostatnich zajęciach dydaktycznych) oraz opiekunów lat (jeden raz w roku, od dnia rozpoczęcia sesji egzaminacyjnej do dnia zakończenia sesji poprawkowej). Uchwałą Nr R/0004/16/13 z dnia 24 kwietnia 2013 r. został wprowadzony nowy kwestionariusz oceny nauczyciela akademickiego przez studentów. Kwestionariusz ankiety zawiera pytania m.in. o program nauczania, kadre naukowo-dydaktyczną, organizację procesu kształcenia. Po zakończeniu ankietyzacji Pełnomocnik Rektora ds. HMS „Wirtualny Dziekanat” przesyła wyniki ankiet dyrektorom Instytutów/Katedr, kierownikom jednostek międzywydziałowych. Instytutowe i Katedralne komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia opracowują zestawienie wyników przeprowadzonej ankiety, które następnie przekazują do Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Wydziałowa Komisja przesyła zbiorcze zestawienie wyników ankiety do Uczelnianej Komisji Oceniającej. Komisja dokonuje analizy wszystkich zestawień i

opracowuje zestawienie zbiorcze, które następnie przekazuje Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Przewodniczącemu Komisji ds. Publikacji Informacji. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród studentów, dotyczące oceny nauczycieli akademickich są przechowywane w formie elektronicznej przez okres 5 lat w Biurze Nauki.

2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Z informacji uzyskanych przez Zespół Oceniający PKA w trakcie wizytacji wynika, że w procesie osiągania wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku „socjologia” uczestniczą nauczyciele akademicy, studenci, absolwenci oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni, w tym pracodawcy, u których studenci ocenianego kierunku odbywają praktyki zawodowe oraz podejmują pracę po zakończeniu studiów. Z danych przekazanych Zespołowi Oceniającemu PKA wynika, że prowadzący oceniany kierunek studiów Wydział Nauk Społecznych podejmuje działania mające na celu aktywizację studentów m.in. poprzez podkreślanie ważności ich głosu w procesie kształtowania polityki jakości w Uczelni. Przedstawiciele studentów uczestniczą w życiu Uczelni, m.in. poprzez stałą obecność na posiedzeniach Senatu, Radzie Wydziału oraz w uczelnianych gremiach działających na rzecz zapewnienia jakości kształcenia. Dodatkowo wszystkie wprowadzane zmiany w systemie kształcenia są przedstawiane do zaopiniowania Radzie Samorządu Studenckiego. Oprócz bezpośredniego udziału przedstawicieli studentów we wszystkich organach kolegialnych Uczelni, podstawową formą wpływania studentów na jakość realizowanego w Uczelni procesu kształcenia jest system powszechnej ankietyzacji studentów. Władze Wydziału, w porozumieniu z Samorządem Studenckim, podejmują działania mające na celu upowszechnianie wśród studentów wiedzy na temat celowości przeprowadzania ankietyzacji oraz uświadamiania studentom, jak istotne dla jakości prowadzonego kształcenia są jej wyniki. Udział interesariuszy wewnętrznych, jakimi są studenci oraz pracownicy jednostki, w procesie zapewnienia jakości kształcenia zapewniają także systematyczne spotkania władz Wydziału z przedstawicielami tych środowisk, poświęcone aktualnym problemom związanym z realizacją prowadzonego procesu dydaktycznego.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci ocenianego kierunku wyrazili opinię, iż ankiety są istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uczelni. Z opinii studentów wynikało, że uczestniczą w procesie ankietyzacji ze świadomością, że ich opinie znacząco wpływają na jakość prowadzonego

kształcenia. Uczelnia i prowadzący oceniany kierunek studiów Wydział w pełni dostrzegają potrzebę uwzględnienia opinii swoich absolwentów w procesie doskonalenia kierunkowych efektów kształcenia i programów studiów. Służy temu wdrożony w Uczelni system monitorowania losów absolwentów na rynku pracy.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+/-	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Wydział Nauk Społecznych Akademii Pomorskiej w Słupsku wypracował przejrzystą i efektywną strukturę zarządzania ocenianym kierunkiem „socjologia” oraz poprzez wdrożone procedury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia.

2). W procesie zapewniania jakości kształcenia uczestniczą nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjni, studenci, absolwenci oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni, w tym pracodawcy.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich		X			

	weryfikacji					
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prorowadzenie badań naukowych^(*)		Nie oceniono			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

^(*) – odstąpiono od oceny, ponieważ jednostka nie jest zobowiązana do prowadzenia badań naukowych

Akademia Pomorska w Słupsku zapewnia właściwy przebieg i poziom kształcenia na kierunku „socjologia”. Informacje pozyskane w trakcie wizytacji wskazują, że Wydział Nauk Społecznych stwarza odpowiednie warunki dla prowadzenia kształcenia na wizytowanym kierunku, umożliwiające uzyskanie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Program kształcenia opiera się na zbiorze właściwie skonstruowanych efektów kierunkowych, odpowiednio odniesionych do efektów obszarowych, oraz odpowiednio pokrytych efektami szczegółowymi sformułowanymi w ramach przedmiotów. Ponadto sformułowano przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację ich na każdym etapie kształcenia. Zaproponowany program studiów umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Uczelnia zapewnia odpowiednią kadrę nauczycieli akademickich: spełniającą wymagania dotyczące minimum kadrowego, posiadającą kwalifikacje oraz dorobek naukowy umożliwiające osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia.

Uczelnia dysponuje bardzo dobrą bazą dydaktyczną. Zapewnia również właściwe wsparcie dydaktyczne, naukowe i materialne swoim studentom.

Wydział Nauk Społecznych wypracował przejrzystą i efektywną strukturę zarządzania ocenianym kierunkiem studiów oraz rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości,

zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia. Pozytywna ocena różnych aspektów procesu kształcenia świadczy o efektywności WSZJK w poszczególnych obszarach jego funkcjonowania.

Reasumując, Wydział Nauk Społecznych stwarza bardzo dobre warunki formalne, programowe, kadrowe i lokalowe do prowadzenia kształcenia na kierunku „socjologia”

Przewodniczący Zespołu Oceniającego

ks. dr hab. Tadeusz Bąk